

Ազգ

10 ՓԵՏՐՎԱՐ 2017 ՈՒՐԲԱԹ 5(5453)

Ռուս-թուրքական «դասահական» ողբերգություն սիրիական ճակատում

Ռուսական օդուժի՝ Գյուսիսային Սիրիայում իրականացրած ռմբակոծության հետևանքով զոհվել է 3 թուրք զինվոր, վիրավորվել՝ 11-ը, ծանր է նրանցից մեկի վիճակը, փետրվարի 9-ին փոխանցում են գերմանական լրատվամիջոցները: Ռուսաստանի նախագահ Պուտինը զանգահարել, ցավակցել է իր դասահականից Էրդողանին՝ Ալ Բաբ ֆաղափ մեծակայքում տեղի ունեցած «ողբերգական միջադեպի» առիթով: Թուրքական կողմի հաղորդագրության համաձայն՝ ռուսական ինֆանտրիա «դասահար» է հարվածել այն շրջանում, որտեղ գտնվել են թուրք զինծառայողները: Միջադեպի համաձայնագրերը հետաքննելու են 2 երկրների համադասաստան մարմինները: Թուրքական բանակը Երբայքում ի վեր դիրավորվել է ԻՊ վերահսկողության սակ գնդակ Ալ Բաբում, որտեղ վերջին օրերի թեժ մարտերում արդեն զոհվել է 10 թուրք զինվոր:

Ա. Տ., Գերմանիա

ՕՐԵՐԻ ՀԵՏ

Տայերիս «Սոխակ ցուցակը»

Օրվա գլխավոր թեման, առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններից ոչ միայն հրատարակ, Բելառուսի կողմից Ռուսաստանի եւ Իսրայելի ֆաղափ, լրագրող Ալեքսանդր Լադչինի արտահանման փաստ է Ադրբեյջանին: Բնականաբար Յայաստանում եւ սփյուռքում բազմաթիվ են ֆնանկումները՝ այդ ուղղությամբ, բողոքի ցույցերն ու արտահայտությունները՝ նույնպես: Գոռեգույն դարձաբայում Սիմսկը կարող էր կեղծ անձնագիր կրելու դասառաքանությամբ Լադչինին արտահանմանը Ռուսաստան կամ Իսրայել, բայց ոչ երբեք ադրբեյջանական դափնեբերին, որոնք բացի հարցի ֆաղափական Երբայքումներից, ֆիզիկական ու հոգեբանական հաշվեհարարի են ենթարկվել լրագրողին՝ ի ցույց ամենեցուն: Դեռեպար հարցը ունի նաեւ մարդու իրավունքներին եւ մասնագիտական ազատությանը վերաբերող կողմ, արժանի՝ ոչ միայն մասնագիտության:

Թե ո՞րն էր նախագահ Լուկաշենկոյի այս վասոգի արարի դասառք, Բելառուս-Ռուսաստան հարաբերությունների ի՞նչ համաժեշտում է կասարվել դա, «Ազգ»ի ներկա համարում հիմնավորապես բացատրում է Սեփանակերից մեր հմուտ փորձագետ Վահրամ Աթանյանը (սես՝ էջ 6): Ավելի ուշ, հավանաբար, դիտարկումներ կլինեն նաեւ Բելառուս-Իսրայել, Ադրբեյջան-Իսրայել հարաբերությունների կերպերով:

Մինչ այդ, սակայն, Լադչինի արտահանման ծանրակեղ փաստը ընդհանրացնելու, համաժեշտային մամուլի, արվեստագիտական ու ֆաղափագիտական հանրություններին զգասացնելու գլխավոր դասակարգումն է ընկնում մեր ուսերին:

Ռուսական ու հայկական տեղակայված աղբյուրներից դարձվում է, որ «Ադրբեյջանի կողմից չվերահսկվող սարած» մուսու գործելու համար ադրբեյջանական այսպես կոչված «Սեփ ցուցակը» խիստ բազմաճյուղ է՝ շուրջ 620 հոգի, որոնցից 180-ը՝ լրագրողներ: Մնացածը՝ ղեկավար ու ֆաղափական գործիչներ, նախկին դեսպաններ ու բանագնացներ, արվեստի հանրահայտ գործիչներ, փորձագետներ, նույնիսկ տեղաբնակներ են աշխարհի 42 երկրներից: «Սեփ ցուցակայինների» Երբայքում առաջին տեղը զբաղեցնում է Ռուսաստանը (91 հոգի), երկրորդ՝ Մ. Նահանգները (36), երրորդ՝ Իսրայելը (24), Գերմանիան եւ Ֆրանսիան յուրաքանչյուրը 22 անձով կիսում են 4-5-րդ տեղերը: Դրանց Երբայքում առաջինը կոչվում է հիշատակել ասվածային երգչուհու՝ Սոնտերաս Կաբալիեի անունը, ապա երգչուհի Լյուբով Կաբալոնովայային, ռոֆ Երբայքի Գլեն Գյուզին, Սեփ Բրիտանիայի լորդերի դալայի անդամ Զեռույան Զոֆին, տեղաբնակներ Զարգ Դյուլին եւ Կլոդ Նիկոլիեին, Ֆրանսիայի խորհրդարանի անդամ Ֆրանսուա Ռոզբլանին եւ հայ-ֆրանսիական բարեկամության խմբի մյուս անդամներին, Յայաստանում ԱՄՆ-ի նախկին դեսպան Զոն Էվանսին, Կովկասում Եվրոմիության նախկին հասուկ ներկայացուցիչ Փիթր Սենտեբիին, Ռազմավարական եւ միջազգային հետազոտությունների վաշինգտոնյան կենտրոնի վերլուծաբան Սերգեյ Սարկեդոնովին, հայքի արեւելագետ Եվգենի Սասանովսկուն եւ Երբայքի:

Ես չգիտեմ, սեփացուցակագրման հերթական դեպից հետո մեր փոխնախարարներից Երբայք Զոչարյանի «Ներքին սղառման» համար արած հայտարարությունից բացի մեր ԱԳՆ-ն ի՞նչ է անում այս կաղակցությամբ: Թվում է՝ մեր արտաքին գերատեսչությունը վերածվել է ներքին հեռախոսացանցի կամ խորհրդադասական ցանկագրության օֆիսի:

Այնինչ հենց այսօր դեպի 600 հոգանոց մեր «Սոխակ ցուցակը», յուրօրինակ մի «Շինդերի ցուցակ», լուսավորում ու հակիրճ կենսագրականով տղել բազմալեզու գիրք-արթում ու գտնել ձեռքը դրանք ներկայացնելու լրագրողական ու ֆաղափական միջազգային հանրությանը: Միաժամանակ, այդ «Սոխակ ցուցակը» կլինի ֆաղափանի ու երախագիտության յուրօրինակ մի արտահայտություն, ուղղված բոլոր այն մարդկանց, ովքեր առանց մեր հորդորի ու կոչերի այսուհետեւ եւս կայցելեն Արցախ՝ իրենց մարդկային ու մասնագիտական կոչման թելադրանով:

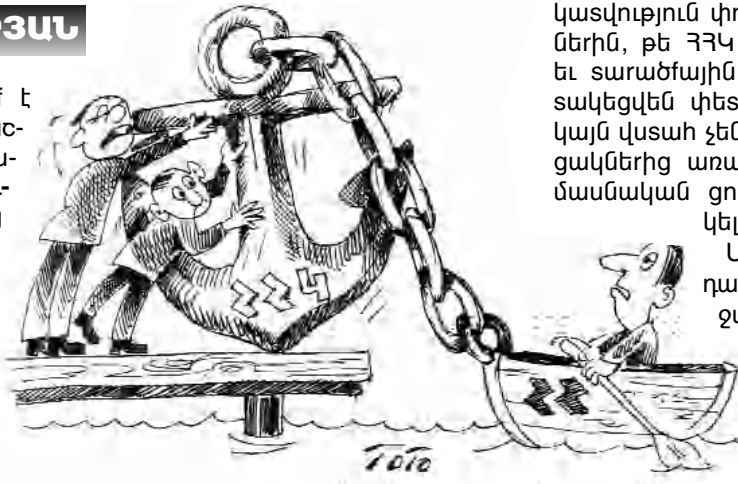
ՎԱԿՈՒՄ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

Քաղաքական խմբավարություն

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉՍՏՐՅԱՆ

Շատ հետաքննարկական միտք է հայտնել կառավարության աշխատակազմի ղեկավար-նախարար Դավիթ Գարությունյանը լրատվամիջոցներից մեկին: Նա ասել է, թե խորհրդարանական ընտրությունների օրվա փոփոխության հարցը կհանարվի փետրվարի 17-ից հետո, երբ ավարտվի ֆաղափական ուժերի կողմից ԿԸՀ փաստաթղթեր ներկայացնելու գործընթացը եւ դարձ լինի, թե ո՞ր ուժերն են մտադիր մասնակցել Աժ ընտրություններին: «Երբ կուսակցություններն առաջադրվեն, ավարտվի այդ ժամկետը, բոլոր կուսակցությունները համաձայնության դարձաբայում կորոնվեն մեխանիզմներ այն իրականացնելու համար», ասել է Դավիթ Գարությունյանը:

Ամեն ինչ ասված է, ենթադրությունները նույնպես կարելի է ընթերցել: Անորոշությունը այն գեմն է, որով կարելի է կառավարել: Գիմա, երբ ժամանակ չկա, ֆաղափական ուժերը ցայտնոսի մեջ են, առավել մտածված ֆայլերի համար տեղական ֆնանկումներ չեն կարող անել, որոշումները կայացնելու են իրեն ժամանակացույցին հարմար:

Իսկ երբ ամեն ինչ դարձ լինի առաջադրումներով, բոլորի ուժերն ու կարողությունները հայտնի լինեն՝ ի՞նչ համաձայնություններ կարող են եւ հեռաձգել ընտրությունները, որով հենց իրենք ժամանակ կաշին: Այս իմաստով հասկանալի է դառնում այն արտահայտումը, թե ԳԿԿ-ի ներսում եւս միջադեպ առաջադրումների վերջին օրը հայտնի չի լինելու՝ ո՞վ է հայտնվելու ԳԿԿ ցուցակներում: Տեղին է ասել՝ տեղեկացվությունն իսկապես գեմն է, որին փաստորեն ֆաղափական ուժերը չեն սիրադեմում, այլ միայն մի ֆանի դիրժոր: Զմայած երեկ Ազգային ժողովում ԳԿԿ գործադիր մարմնի անդամ Սամվել Նիկոյանը տեղե-

կացվություն փոխանցեց լրագրողներին, թե ԳԿԿ համամասնական եւ սարածային ցուցակները կհասկանցվեն փետրվարի 11-ին, սակայն վստահ չենք մյուս ուժերի ցուցակներից առաջ ԳԿԿ-ի համամասնական ցուցակը հրադարակելու առումով:

Այս իմաստով՝ այժմ դաշինքների եւ առաջադրվելու միտք ունցող ֆաղափական ուժերի շուրջ տեղի ունեցողը նոր լույսի տակ է երեւում: Գավանաբար բոլոր ուժերում կան մարդիկ, որոնք լույսի արագությամբ տեղեկություններ են հասցնում դիրժորներին սվալ ֆաղափական ուժի ներսում տեղի ունեցող ֆնանկումների մասին, եւ այդ ուժերի նոր ֆայլերի դեմն առնելու ֆայլերը չեն ուշանում, իսկ դիրժորները միտք մտնում են իրենց հարթակի կամ վահանակի բարձրությունում եւ ղեկավարում են իրադարձությունները:

Եւ այս առումով անգամ բացառություն չէ ի՞նչու ԳԿԿ-ն, որտեղ եւս բոլոր տեսակի տրամադրությունները միջադեպ կհասցնեն գործնական դրսեւորում ստանալ՝ կառավարվում են:

Եւ այս առումով անգամ բացառություն չէ ի՞նչու ԳԿԿ-ն, որտեղ եւս բոլոր տեսակի տրամադրությունները միջադեպ կհասցնեն գործնական դրսեւորում ստանալ՝ կառավարվում են: 2

«Ազգի» երթեւեկության կանոնները

ԱՆԱԴՆՏ ԳՈՎԱՏԵՓՅԱՆ

Գերմանիա

«Ազգ»-ը մեր տունն էր կամ մեր մեծ ընտանիքը, ջերմ օջախ էր՝ լույս կար ի հակադրություն երեւանյան մութ օրերի, ու մեր լրագրությունն էլ լուսավոր էր, ընթերցողին հույսից չկտրող: Խմբագրության սեյնակները ցրտերին ջեռուցվում էին՝ երկրի համասարած սառնամանիքի մեջ, ու մենք՝ լրագրության օրենքների հավասարիմ, փորձում էինք մեր տաք մասներով գրածը ընթերցողի սիրտ հասցնել՝ էներգիայի դաշտում մտնելով հիշելով, հոգի ջերմացնելով: Առավոտ-կեսօր-երեկ՝ սուրճ ու թեյ՝ ինչպես ուզեցիք կար, մեր ստացած հոնորարը իրար վրա էր դրվում միտք, ու կարծեմ հաշվող չկար՝ ով ֆանի բաժակ խմեց: Միակ դասակարգությունն այն էր, որ բաժակ չկար: Ավելի ճիշտ՝ կար, բայց Ռուսական հասարակությանն ու ես, որ սովորաբար առավոտ կանուխ նախ բոլորի համար սուրճ էինք կամավորությունն էինք ստանձնել, նկատել էինք, որ մեր սիրուն կենցաղի թերեւս կարեւոր դասակարգ գեղեցիկ, նույնաման ամաններն չունենային է: ԳՆԵ-

ցիմ՝ թեյի մեծ, սուրճի փոքր՝ կավե կարմիր ջնարակված գավաթներ՝ իրենց ափսեներով, եւ երգանիկ էինք դուրս անգամ չկասկածելով, թե նույն տաք հնոցում կարծեցած գավաթներով սուրճ ու թեյ խմելը վստահավոր է մեր մտքով, ստեղծագործական ունակությունները նույնացնելու առումով: Նույնը չէր կարող լինել, անգամ մենք՝ «Շավիղի» հնոցում թեթևածներ՝ Ամնա Սեփանյան-Իսրայելյանը, Ռուսական հասարակությանը, ես, կարծում եմ, մեր գիծն ու գույնը դաշտումնեցինք «Ազգ»-ում, թեւեւ Գամլեթ Գասարյանը մի երկու անգամ նույն բացատրությամբ՝ «սա «Ազգ»-ն է, «Պիտներ կանչ»-ը չի» դասառաքանությամբ է խուզել Ռուսական եւ իմ՝ լուրջ տեսիլ նախաբան թթոնում Երբայքում:

Մենք այս թերթում այնքան կարեւոր չենք, որքան Գարեգ Ասարյանը, ասաց Ռուսական մի առիթով, ու ես նրա հետ այն ժամանակ լիովին համաձայն էի: Մեր խմբագրությունում Ասարյանի 3 անվանակիցները՝ Գարեգ Ավետիսյանը, Գարեգ Ծուլիկյանը, Գարեգ Զարյանն էլ անուշաքանակի կարեւոր էին, ֆան մենք, սա

գիտեմ, բայց Ռուսական հիմա, հանուն այսօրվա արդարության «հակաձառն»՝ Արզումանյան Կարինեն 25 տարի ի վեր բոլոր-բոլորիցս առավել է: Ու Արմեն Դուրյանի եզրափակիչ նախադասությամբ հարցնեմ՝ հո դեմ չե՞ս: Առանց Կարինեի դրոֆտիսի ու մանավանդ անձնվեր ջանքի, «Ազգ»-ը հաստատ չէր տղի:

«Մեզանից կարեւոր» Գարեգ Ասարյանը առաջին էջի համար «սանող» նյութ գրելուց բացի օրվա մեջ մի ֆանի տեղ վազում էր: Դեղին, կարմիր ֆաթ չեն հիշում, որ ստացած լինի. գրածը վստահելի էր, գրագետ, առանց վարկաբեկելու համարձակ ֆնանդատում էր: Զարգանակ, սեփական Երբայքում էին նրա գրածներում, աշխատակցում էր «Նուվել դ'Արմենի»-ին, «ԷՅՄ»-ին, «Ազատություն» ռադիոկայանի ռուսական ծառայությանը... ամեն ինչ հասցնում էր, բայց մեծամիտ չէր, եւ ամենակարեւորը՝ ինքնիրեն Երբայքում չէր ընդունում, մերժեցնում խիստ դաժան հումորը գնահատում էր, իմն էլ իր վանաձորյան բաժինն էր ավելացնում մեր ուրախ կյանքին: 8

Նախադասուհի, հետո նամիբիան էջ 4

Արծալաբույնի պրեմիերան մայր թատրոնի բեմում էջ Ա,Բ

Լապշիկի մանրադրամը էջ 6

ԳԵՂԱՍ ՄԿՐՏՉՅԱԼ

Գյումրի

Վարչապետ Կարեն Կարամյանի ձեռնարկած մարզային ակտիվ այցելությունների և տեղական խնդիրների ու զարգացման հեռանկարների վերաբերյալ կազմակերպվող ֆնանսավարկման արժեքների վերականգնման ծրագիր: Նույն ամսի 21-ին ֆաղափ զարգացման ուղղված համագործակցության հարցեր են ֆնանսավարկման Ինստիտուտի հյուպատոս Անտոնիո Մոնտալեոյի հետ, իսկ 26-ին վարչապետն ընդունել է Գյումրիում գործունեություն ծավալող սնտեսվարողներին, լսել գործարար միջավայրի բարելավման հետ կապված նրանց խնդիրներն ու առաջարկությունները:

Դեռ դեկտեմբերի 7-ին՝ երկրաշարժի զոհերի հիշատակի օրը, աշխատանքային այցով լինելով մարզի Ախուրյան բնակավայրում և Գյումրի ֆաղափում, կառավարության ղեկավարն այստեղ նաև տարբեր հանդիպումներ ունեցավ, աղյա խորհրդակցություն անցկացրեց Շիրակի մարզպետի ու համայնքների ղեկավարների հետ՝ առաջարկելով առկա խնդիրների լուծմանը և տեղում կյանքի որակը բարելավելու ուղղված կոնկրետ քննարկումներ և ներկայացնել: Կարեն Կարամյանը մասնավորապես նշեց Գյումրու՝ իր գնահատմամբ ֆեռոնումերալ, «ֆանասիկ» հնարավորությունները զբոսաշրջության զարգացման առումով: Այնուհետև հունվարի 13-ին վարչապետի մոտ ֆնանսավարկման և Շիրակի մարզից ստացված գյուղատնտեսության, անվտանգության համակարգերի, ծառայությունների մատուցման ու զբոսաշրջության ոլորտներում ներդրումային ծրագրերի փաթեթները, դրա հաջորդ օրը՝ Գյումրու զարգացման և կառավարման հարցերի մասին քննարկումները:

Կումայրի զարգացման կենտրոնի ծրագիրը իրավիճակ կփոխի՞ Գյումրիում

Եվ ինչու տեղի լրագրողները զայրացրին ֆաղափ այցելած վարչապետին

արժեքների վերականգնման ծրագիր: Նույն ամսի 21-ին ֆաղափ զարգացման ուղղված համագործակցության հարցեր են ֆնանսավարկման Ինստիտուտի հյուպատոս Անտոնիո Մոնտալեոյի հետ, իսկ 26-ին վարչապետն ընդունել է Գյումրիում գործունեություն ծավալող սնտեսվարողներին, լսել գործարար միջավայրի բարելավման հետ կապված նրանց խնդիրներն ու առաջարկությունները:

Եվ ահա, փետրվարի 3-ին գործարարի ղեկավարը կրկին Գյումրիում էր, այս անգամ՝ արդեն առաջին գործնական ֆայլերի հարցով: Դրանցից մեկը դրսև Կարամյանի այցելած «Շիրակ» օդանավակայանի հնարավորությունների արդյունավետ օգտագործումն է և այդ նպատակով «Արմենիա միջազգային օդանավակայաններ» ընկերության իրականացնելիք շուրջ 10 մլն դոլարի հայտարարված ներդրումը: Իսկ գլխավոր ֆաղափ «Կումայրի» զարգացման կենտրոնի մի հասվածի զարգացման նախագիծն էր, որի շնորհիվ տեղի ունեցավ Գյումրու տեխնոլոգիական կենտրոնում՝ հնարավոր ներդրողների, ռազմավար գերատեսչությունների ու կազմակերպությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: Ինչպես ներկայացվեց, ՀՀ կենտրոնական բանկի և «Հոյս Գյումրիի շնորհակցում» հիմնադրամի մասնակցությամբ կառավարվող կառավարության ղեկավարին

թյուն-մասնավոր համագործակցությամբ իրականացնել ֆաղափ Շիրակի և Ռուսաստանի փողոցների զարգացման և քաղաքային արժեքների վերականգնման, ենթակառուցվածքների զարգացման ծրագիր, որը հնարավորություն է տալիս ֆաղափ Գյումրիում սնտեսությունը և զբոսաշրջությունը: Այդ նպատակով ֆաղափ զարգացման կենտրոնում ստեղծվելու են արվեստների, արհեստների, ժամանցի կենտրոններ, իրականացվելու են տարբեր բնույթի ծրագրեր և ստեղծվելու են զբոսաշրջիկների համար հրաշքերից զուլայններ: Այդ ամենի համար հասկացվելու է 7,7 հազար մլն սարած: Ծրագիրը կյանքի կոչելու նպատակով ստեղծվելու է հասույթի հիմնադրամ:

«Մասնավոր է հետաքրքիր և սրամտական ներդրումային ծրագիր, որը կբերի սնտեսական էֆեկտ և կստեղծի նոր աշխատատեղեր: Եվ ամենակարևորը, այս ծրագիրը Գյումրիում սրամտություն փոխող ծրագիր է»,- շնորհակցումից ժամանակ իր խոսքում մասնավորապես ասաց վարչապետը: Նա նաև նշեց, որ զբոսաշրջությունը իր բոլոր լծակներով, բյուջեային ու դրամաբանական հնարավորություններով լինելու է այս հիմնադրամի կողմին:

Շնորհակցումից հետո շիրակի լրագրողները կառավարության ղեկավարին

հարց սկսեցին, թե որքանով է այս ամենը իրատեսական Գյումրիում և ի՞նչ երազներ կա, որ այս նախագիծը կգործի: Հարցն ակնհայտորեն նյարդայնացրեց վարչապետին, որը որոշ լրացուցիչ փաստարկերից հետո ասաց. «Մի փչեցե՛ք որսնափակի լինեմ, մի փչե՛ք էլ ձեր սրամտությունները փոխե՛ք: Մի փչե՛ք ժողովուրդ, այ մարդ, ինչքան ջրային եմ սաղո մայրում»:

Գյումրիում աղոթողների, այդ թվում և այստեղ գործող լրագրողների «ջրային մայրու» և արդեն միայն կատարված գործին հավասարաբար զայրացրեցին սարիների ընթացում ֆաղափ գլխավոր անցած-գնացած բազում հայտարարված ու չիրագործված (բացի ընդհանուրներով կատարված և այդպես էլ չավարտված շինարարությունից) կամ ֆաղափ ընդհանուր ոչ ոգետրից զարգացման և կյանքի ոչինչ չփոխած այլ տարածական ծրագրերը, որոնք ունենում են խոստումներն են: Այդ թվում և այնպիսի, որոնք, ինչպես և այժմ, համընկել են համառոտական ուղեվ նախընտրական ժողովի հետ: Դրանցում անձամբ Կարեն Կարամյանի մեղքն, իհարկե, չկա:

Ի դեպ, վարչապետի ընթացիկ մեղքն է ծրագրի համար ստեղծվող հիմնադրամում կատարվող է իր ներդրումը 500 հազար դոլարի չափով: Ներդրումային փաթեթն այս դեպքում 10 մլն դոլար է:

1 Առ այսօր ՀՀ-ականներից ոչ ոք, անգամ բարձրաստիճանները, սույզ չգիտի, թե ովքեր՝ որ տեղում են լինելու համամասնական ցուցակում, լինելով են ընդհանրապես, չնայած մասնավոր արտահոս կա, թե առաջին տեղում Կիզնե Սարգսյանը, Տարոն Սարգսյանը և Արիստե Հովհաննիսյանն են ներառված: Հավանաբար՝ ՀՀ-ի համամասնական ցուցակը կիրառարկվի ԿՀՀ-ի կողմից կուսակցությունների գրանցման վերջին ժամկետի օրը՝ փետրվարի 16-ին, կամ դրանից մեկ օր առաջ: Սա շփոթեցնում է և ՀՀ-ականների զգալի մասին, որոնք չգիտեն՝ սկսելն փող ծախսել նախընտրական նախադասարարությունների վրա, թե՞ ոչ, կամ եթե ՀՀ-ի ցուցակում չեն լինելու՝ բանակցելն այլ ուժի հետ, թե՞ ոչ:

Ինչ է սացվում: Այս դրամայում, երբ ընտրությունների դիրքորոշման խնդիրն է մեծ համայնքում թույլ չլալ բոլոր դաշիններում, որոնք խափանեն խորհրդարանում ներգնդ թվով որևէ դաշինի հայտնվելը, ընտրողի վստահությունը սարիների ընթացում աստիճանաբար կորցրած ՀՀ-ն մի ճանապարհ ունի՝ ներկայացնել այնպիսի ցուցակ, որը համարյա թե անձանաչելի կլինի, դրական առումով համեմատելի չի լինի ներկա խորհրդարանի զարգացման կարողության հետ և այդպես կպիտանի ընտրողին, կուսակցություններին և քաղաքացիներին ընտրողի գալ: Ել այն մոտեցումները, թե բոլորը միավորվում են՝ ՀՀ-ին հեռացնելու համար, զուցե, ՀՀ-ի համամասնական ցուցակի դրական կերպարների ազդեցության ներքո, մասամբ կկորցնի իր հրատապությունը: Մյուս կողմից՝ ասվածը կարող է ռոմանտիկ թվալ, սակայն ուրիշ ճանապարհ ՀՀ-ն չունի, եթե զանազան լծակներով (վարչապետի ակնզը կանչի, որ երևի արգելեց վարչական ռեսուրսի օգտագործումն ընտրական նպատակներով) խորհրդարանում հայտնվելուց բացի՝ կուզենար ինչ-որ չափով գոնե հանրության դրական վերաբերմունքին արժանանալ:

Իսկ եթե ճիշտ դուրս գան այն արտահոսները, որ ՀՀ-ի ցուցակում երեք կողմ կարող են հավասարապես ներկայացված լինել, կամ կողմի ասենք՝ բաժնետաս ունենալ՝ Սերժ Սարգսյանը, Կարեն Կարամյանը

Բաղախական խմբավարություն

և Հայաստանի մեծահարուստների շերտը ՀՀ-ն ֆինանսավորողները, աղյա առաջին երկու խմբի ունեն բացառապես բանիմաց, համեմատաբար երիտասարդ ու վարկաբեկված դեմքերով մրցակցել միմյանց հետ: Այս դեպքում կսացվի, որ խորհրդարանում ՀՀ-ն լալ ներդրողները ներկայացված կլինի, իսկ դե մեծահարուստներից էլ այլևս չի կարելի խորհրդարան սանել նրանց, որոնք մեծապես լրագրողների «նրախությունն» էին:

Այս իմաստով բոլորովին էլ զարգացման չի կարելի համարել **Արսակ Սարգսյանի**՝ ՍԱՍ-ի Արսակի վերջին լուսարացիան խորհրդարանում՝ մարդը վերջին մի անգամը գեթ յոթի խոսքեր խորհրդարանում, արդարանալով, որ իր աշխատակիցներին չի սփողում դուրս գալ հաշվառման մի վայրից ու այլ վայր գնալ՝ ընտրելու համար այդ վայրից, դա ևս մոտ չսացվեց:

Նորատեղի ցուցակի վկայություն կարելի է համարել և այն, որ ՀՀ-ի խմբակցության ղեկավար **Վահրան Բաղդասարյանը** լրագրողներին ասել էր, թե ՀՀ-ի ցուցակը կլինի ավելի ֆաղափականացված՝ այդ բանն ավելի բացելով. «Պետք է հաշվի առնել, որ խորհրդարանական կառավարման համակարգի եմ անցնում, և անձերը յոթի համադասարան լինեն այդ համակարգին»: Հասա: Ուրեմն այդ չափանիշներով են կազմվում ցուցակները:

Չափանիշները չգիտենք, բայց ռաբան կախված է լինելու նրանից, թե ո՞վ է գլխավորելու ՀՀ-ի ցուցակը: Թվում է՝ այստեղ ոչ մի այլ տարբերակ չի կարող նախագահ Սերժ Սարգսյանից բացի, ֆանի որ նա է այս կուսակցության նախագահը: Բայց տեղեկություններ կան, որ օրեր այս կուսակցության փոխնախագահ դարձած վարչապետ Կարեն Կարամյանը, որ նույնպես որոշակի հանգամանքների առկայության դրամայում կարող էր գլխավորել ցուցակը, ցուցակի թեկնածուներին ներկայացնելու առումով բավական դեռ ունի, և նա ներկայացրած մարդիկ, ըստ մեր տեղեկությունների, ՀՀ-ի ցուցակում բավական մեծ թիվ են կազմելու: Եթե իրավական հիմքը չկա և վարչապետն ընդ-

հանրապես զարգացման թեկնածու չի կարող առաջադրվել, դա կարող է բերել նրան, որ նոր մարդ ղեկավարի ցուցակը, ինչպես և արտահոս է արվում:

Ցուցակը կազմելու հետևյալ սկզբունքն է կիրառվում, ըստ մեր աղբյուրի: Այժմյան ՀՀ-ի խմբակցության 1/3-ը այս կամ այն ձևով կգա խորհրդարան՝ համեմատաբար բանիմացները: Ռեյթինգային փեթակությունը կառավարվի ևս մի 1/3՝ համեմատաբար ֆաղափակիք մեծահարուստների ներկայություն՝ հնարավորություն տալով փեթակվելու ՀՀ-ն ֆինանսավորողներին, իսկ ահա մյուս 1/3-ը ցուցակում գործող վարչապետի փոխաններն են և համարվում են նա մարդկանցով:

Առայժմ ուրվագծվում է, որ ՀՀ-ի 300 հոգուց կազմված ցուցակն ուշանալու է, զուցե այդ է զարգացում, որ մեր ֆաղափական ուժերը, միմյանց մայելով, կամ միզուցե այս ու այն անձին խորհրդարանից դուրս չթողնելու մարմազով ուշացնում են կուսակցական ցուցակների հրաշարակումը, ֆանի որ կան ֆաղափական գործիչներ, որոնք կարող են հայտնվել բացառապես բոլոր ցուցակներում: Հավանաբար առեւտուրը դեռ ձգվելու է:

Ընդհանուր առմամբ ամրադրվում է այն իրողությունը, որ նոր խորհրդարան մտնելու հայտ ներկայացրած բոլոր ուժերից կառավարելի թվերով խորհրդարան մտնելու մտադրությունն է այժմ իրականացվում ամենատարբեր տեխնոլոգիաներով, որին լայնորեն սիրադասում է իրապետությունը: Օրինակ՝ Շառունկյանի կամ Օսկանյան-Օհանյան դաշինքների շուրջ լայն համագործակցությունը կարող է այս ուժերի փեթակում ավելացնել, իսկ դա ցանկալի չէ բնականաբար աղյա խորհրդարանը գծագրողների համար: Երկու դեպքում այդպիսի դաշինքների ձեռավորմանը խանգարելու ամենատարբեր տեխնոլոգիաներ են կիրառվում: Առաջին դեպքում խառնուցում են այն ուժերին, որոնք հայտարարել են Շառունկյանի միանալու մասին, երկրորդ դեպքում ամենինչ արվում է, որոնք փողոստերը չֆինանսավորեն այդ դաշինքների բավական թանկ ընտրական ֆայլերը: Մի երրորդ

դեպքում դա թույլատրում են կամ անվազն չեն խանգարում՝ «Միավորված աշխատանքային կուսակցության» նախագահ, ՀՀ-ից խորհրդարան անցած գործարար Գուրգեն Արսենյանի՝ ՀԱԿ-ցուցակում հայտնվելու ու ՀԱԿ ընտրաբալլ ֆինանսավորելը հավանաբար թույլատրելի սահմաններում է (սա միայն արտահոսների մակարդակով լուր է դեռ):

Ընդհանրապես՝ այս ընտրություններում ասանակի, կարելի է ասել՝ հայտարարական անգամ հսկայական միջոցներ են ծախսվելու սկզբնային մակարդակում: Արդեն իսկ լուրեր կան, որ մեծահարուստները ֆինանսավորելու են դաշինքների ու կուսակցությունների ընտրաբալլերը: Անուններ արդեն սրվել են՝ կմասնավորեցնել ցուցակների զարգացման հրատարակումից հետո: Այդ ֆինանսավորումների գինը լինելու է տարբեր ցուցակներով մոտ 20 մեծահարուստների հայտնությունը խորհրդարանում, իսկ նրանց վրա, ըստ որոշ արտահոսների, դրվում է 1-2 միլիոն դոլար՝ «նուծվելու» զայրամբ: Ընդ որում՝ կան նաև տեղական հարուստներ, որոնք ֆինանսավորելու են ռեյթինգային ցուցակներով անձանց ընտրաբալլը՝ առանց ակնկալելու խորհրդարան անցումը, միայն բիզնես փոխանների և այլ արտահոսությունների դիմաց: Սացվեց, որ ընտրությունները վերածվելու են մի մեծ ֆինանսական միջոցառման, որի ժամանակ, ըստ որոշ արտահոսների, մեկ ընտրողին սրվելի գումարը կարող է հասնել մինչև 20 հազար և ավելի դրամի: Սա, հոմոնով ասենք, որ մինչև այժմ չնվաճված ցուցակներ է:

Սկզբնային գումարները, որոնք կծախսվեն այս ընտրություններին, կարող են հասնել մեկ միլիարդ դոլարի 1/3-ին համարժեք դրամի, որը Հայաստանի բյուջեի ծախսային մասի էլ 1/3-ն է կազմում:

Այս բոլորի մեջ հոմոնով չկորցրած մարդիկ լավատեսական տարր էլ կարող են գտնել. ընտրություններին Հայաստանում շրջանառվելի առեւտրի գումարները միզուցե մի փոքր աշխուժացնեն մեր սնտեսական կյանքը: Միայն ափսոս, որ այդ գումարների գերակշիռ մասը սկզբում է շրջանառվելու, առանց հարկերի տեղով բյուջե մտնելու:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱԼ

2016-ին Հայաստանի սննդամթերքի արտադրության աճը կազմեց ընդամենը 0,5 տոկոս: Ամենայն հավանականությամբ, համախառն ներքին արդյունքի (ՀՆԱ) աճը նույնպես չափ սարքերի այս ցուցանիշից: Այսինքն, անցած տարին իսկապես դժվար տարի էր: Բացի սննդամթերքի արտադրությունից, այն հիշվեց նաև աղիքային թափուկության աճի հույսերի զինված խմբի կողմից հրահրված բախումներով: Մասնավորապես հերթին բացասաբար ազդեցին սննդամթերքի կառուցման վրա: Այստեղ հարկ է ընկնել, որ եթե արտադրողները վստահ չեն իրենց կարող ել դա դեպքում է մեծապես նկատվում անհավասար կառուցման խնդիրները, որ անկարգություններ հրահրելով, ոչ մի կերպ չեն մղասում երկրի զարգացմանը: Այսպես, թե այնպես, 2016-ի տեսական բյուջեի հիմնում դրված ցածր՝ 2,2 տոկոս աճի ցուցանիշը հնարավոր չէր լինի ապահովել: Մինչդեռ, առանց բարձր սննդամթերքի աճի, միջին տարեկան կտրվածով՝ 5-6 տոկոս, անհնար կլինի ապահովել երկրի որակական լուրջ զարգացումը ել լուծել նրա առջև ծառայած խնդիրները, այդ թվում կապված անվտանգության հետ: Սակայն, 2016-ը դրական էր արդյունաբերության համար, ինչը անցած տարվա երկու ուրախալի փաստերից մեկն էր:

7 տարվա արդյունաբերության 7,7 տոկոս աճ

Թեև անցած տարին Հայաստանի սննդամթերքի արտադրության համար դժվարին էր, բայց կոնկրետ արդյունաբերությունում շարունակվեց 2010-ից սկսած աճի բարձր ցուցանիշը: Ընդհանուր առմամբ, 2010-2016 թթ.-երին արդյունաբերությունը իր ծավալներն ավելացրել է զրեթե 54 (53,9) տոկոսով, իսկ միայն 2016-ին տարեկան աճը կազմել է 6,7 տոկոս: Այսինքն, միջին տարեկան տոկոսային աճն անցած 7 տարիների կազմել է 7,7 տոկոս: Եթե հավելենք, որ դրանով հաշվարկված, 7 տարի առաջվա համեմատ, արդյունաբերական արտադրանքի ծավալները ավելի քան կրկնապատկվել են, ապա դասակարգում ավելի առաջնային կարգում:

Արդյունաբերական արտադրանքի թողարկման ամենամեծ աճն անցյալ տարի արձանագրվել է հանրապետությունում՝ 8,3 տոկոս: Նշանակալի է եղել նաև աճը մեծապես արդյունաբերությունում, որի մեջ ներառված են մասնաշաղկապ արտադրանքի թողարկող ձյուղերը՝ 7,7 տոկոս: Առանձին արտադրատեսակներից հիշատակված արժանի են ծխախոտի, դեղատնային, կոնյակի, վիսկիի, գինու, մամուլի, մսամթերքի, գուլպեղենի, լիպակալի արտադրանքի, էլեկտրական և ջրային հագուստների, թղթի՝ սպիտակաթղթի են գոթե արկղերի, լիպակալի, աղանդների արտադրության նկատելի աճը:

Միայնակ է, որ արդյունաբերությունում արձանագրվող աճի ցուցանիշները դեռ չեն հասնում նախադրված ցուցանիշին: 3 ուրախալից մեկը սննդամթերքի համար արդյունաբերության զարգացումը գերակայություն է: Վերջին տարիներին մի քանի ասանյակ ներդրումային ծրագրերի համար ավելացված արժեքի հետաձգման, ազատ սննդամթերքի գոյությունից ստեղծման և այլ արտադրությունները նույնպես չեն զարգացնում: Այս տարի դրանց ավելացել է կառավարության և մեկ կարևոր նախաձեռնություն՝ ներմուծմանը սեղանակալ արտադրությանը փոխարինելու մասին, որի հաջող իրագործումը հավելյալ խթան կդրա՞նա արդյունաբերական արտադրանքի ծավալների ավելացման համար:

Արտադրանքի 20 տոկոս աճ

Երկրորդ ուրախալի փաստը անցած տարվա ընթացքում արտադրանքի 20 տոկոս աճն էր, որի արդյունքում արտադրանքի ծավալները կազմել են 1 մլրդ 782 մլն դոլար: Ներմուծումն աճել է 1,6 տոկոսով, կազմելով 3 մլրդ 292 մլն դոլար: Այսինքն, արտադրանքի աճը թե՛ տոկոսային, թե՛ զուտ արտադրանքի աճը ներմուծման աճի ցուցանիշից: Արդյունքում զգալիորեն կրճատվել է նաև արտադրանքի ներմուծման քանակը: 2016-ին ներմուծումը արտադրանքի գերազանցել է ընդամենը 1 մլրդ 509 մլն դոլարով, այն դեպքում, երբ 2015-ին՝ 1 մլրդ 753 մլն դոլարով: Հաջորդը, եթե 2015-ին ներմուծման ծավալները գերազանցում էին արտադրանքի ծավալներին զրեթե 2,5 անգամ, ապա 2016-ին՝ մոտ 45 տոկոսով: Հետաքրքիր է նաև արտադրանքի ներմուծման փոփոխությունները: Դեղի

սեպար ալյուրի կոչված «մաքուր ալյուր» մոտ մեկ ֆառոնով ավելի ցածր է այս ցուցանիշից: Ազգային վիճակագրական ծառայության հրատարակած տեղեկատվության համաձայն, 2017-ի հունվարի 1-ի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության մեծածախ և քրեական բնակչության թվաքանակը կազմել է 2 մլն 986 հազար 500 մարդ, 2016-ի հունվարի 1-ի 2 մլն 998 հազար 600 մարդու փոխարեն: Այսինքն, մեկ տարվա ընթացքում երկրի բնակչության ընդհանուր նվազել է մոտ 12 հազար 100 մարդով կամ 0,4 տոկոսով, ինչը, ըստ վիճակագրության, ձեռավորվել է 2016-ին արձանագրված բնական հավելումի (12,5 հազար մարդ) և միգրացիայի գնահատված մնացորդի (-24,6 հազար մարդ) ցուցանիշների տարբերության հաշվով: Վերջին տարիներին բնակչության արտադրանքի միջին անձին հաշվարկվել է, ինչը չի կարող մտադրություններ չառաջացնել:

Հետաքրքիր է նաև արտադրանքի ներմուծման փոփոխությունները: Դեղի

շուկայում արտադրանքի միջին անձին հաշվարկվել է, ինչը չի կարող մտադրություններ չառաջացնել: Չքուսաբերության աճի հիմնական «մեղավոր» իրանցի զբոսաբերության են Պաշտոնական վիճակագրությունն արձանագրել է, որ 2016-ի հունվար-դեկտեմբերին Հայաստանի Հանրապետություն է ժամանել 1 մլն 259 հազար 657 զբոսաբերի կամ նախորդ տարվա համեմատ 5,7 տոկոսով ավելի: 2016-ի հունվար-դեկտեմբերին զբոսաբերության նախադրանքի Հայաստանի Հանրապետություն մեկնել է 1 մլն 262 մլն 687 մարդ կամ 2015-ի համեմատ 6,3 տոկոսով ավելի: Նշենք, որ Հայաստան զբոսաբերի աճը թայմանավորված է հիմնականում Իրանից ժամանողների թվի ավելի քան 50 տոկոս աճով: Չնայած արտադրանքի ներմուծմանը համար հիշեցնենք, թե ովքեր են համարվում զբոսաբերի ՄԱԿ-ի զբոսաբերության համաձայնագրային կազմակերպության (ՉՀԿ) մեթոդաբանության համաձայն: Ըստ այդմ, միջազգային զբոսաբերի է համարվում այն անձը, որը հանգստանալու, բուժվելու, հարազատներին այցելելու, գործնական, կրոնական կամ այլ նպատակներով ճանապարհորդում է իր հիմնական բնակության վայրից մեկ այլ վայր ոչ թայման 24 ժամ և ոչ ավել քան անընդմեջ 1 տարի ժամանակով: Այսինքն՝ նրա հիմնական նպատակը ճանապարհորդելն է, այլ ոչ թե աշխատանքային գործունեությանը զբաղվելը:

գրանցվել է 1,1 տոկոս գնանկում, իսկ նույնների նկատմամբ դեկտեմբերին արձանագրվել է 1,1 տոկոս գնաճ: Հիշեցնենք, որ սղառողական գների ինդեքսը ազգային վիճակագրական ծառայությունը որոշում է, հիմն ընդունելով 470 արտադրանքի և ծառայությունների գների դինամիկան: Սղառողական զանբյուրում հիմնական բաժինը կազմող դարձնային արտադրանքի գները 2016-ի դեկտեմբերին 2015-ի դեկտեմբերի համեմատ իջել են 0,3 տոկոսով, իսկ նույնների համեմատ արձանագրվել է 3,1 տոկոս գնաճ: Ոչ դարձնային արտադրանքի գները 2016-ի դեկտեմբերին 2015-ի դեկտեմբերի համեմատ նվազել են 3,4 տոկոսով, իսկ նույն տարվա նույնների համեմատ՝ 0,8 տոկոսով: Ընդ որում, շարունակել են նվազել բեռնափոխի և դիզելային փոխարինիչի գները: Ինչ վե-

Ուրախալի և մտադրություններ մեկտեղ՝ 2016-ի սննդամթերքի արտադրության արձանագրություն

ԵՄ երկրներ 2016-ին արտադրանքը կազմել է 478 մլն դոլար, աճելով 15,9 տոկոսով: Դեղի ԱՊՀ երկրներ արտադրանքը կազմել է 411 մլն դոլար, ավելանալով 43,5 տոկոսով: Ընդ որում, դեղի մեջ արտադրանքի հիմնական շուկայում արտադրանքի աճն աճել է 51,5 տոկոսով, կազմելով 371 մլն դոլար: Սա որոշեց մասնաշաղկապ Հայաստանի ԵՄ մեկնելու և Ռուսաստանի հետ ռազմավարական համագործակցության մեջ օգուտ «չսենսորներին»: Հիշեցնենք նաև, որ դեղի ԵՄ արտադրանքում են հիմնականում հումքային արտադրանքի մեծապես հանրապետության, իսկ դեղի Ռուսաստանի մասնաշաղկապ արտադրանքի:

Գյուղատնտեսությունում և շինարարությունում աճ

Անցած տարվա ընթացքում, բացի արդյունաբերությունից, աճ արձանագրվեց նաև ծառայությունների ոլորտում՝ 7,1 տոկոս և առեփուրջ արտադրությունում՝ 1 տոկոս: Հակառակ տրամադրության համար արտադրանքի ծավալները նվազեցին 5,2 տոկոսով, իսկ շինարարության մեջ վերջին տարիների անկումը շարունակվեց, կազմելով 10,8 տոկոս: Գյուղատնտեսության մեջ անկումը դրանով ավելի ցածր էր բերքատվությանը՝ նախորդ տարվա բերքատվության համեմատ, ինչպես նաև վիճակագրական սխալների ձգտմամբ:

Միջին աշխատավարձը փոքր-ինչ ավելացել է, իսկ բնակչության թիվը՝ նվազել

Միջին ամսական աշխատավարձը Հայաստանում անցյալ տարի բարձրացել է 1,7 տոկոսով և կազմել 187 հազար դրամ: Նշենք, որ այս ցուցանիշի մեջ ներառված է նաև եկամտային հարկը, հե-

Չքուսաբերության աճի հիմնական «մեղավոր» իրանցի զբոսաբերության են

Պաշտոնական վիճակագրությունն արձանագրել է, որ 2016-ի հունվար-դեկտեմբերին Հայաստանի Հանրապետություն է ժամանել 1 մլն 259 հազար 657 զբոսաբերի կամ նախորդ տարվա համեմատ 5,7 տոկոսով ավելի: 2016-ի հունվար-դեկտեմբերին զբոսաբերության նախադրանքի Հայաստանի Հանրապետություն մեկնել է 1 մլն 262 մլն 687 մարդ կամ 2015-ի համեմատ 6,3 տոկոսով ավելի: Նշենք, որ Հայաստան զբոսաբերի աճը թայմանավորված է հիմնականում Իրանից ժամանողների թվի ավելի քան 50 տոկոս աճով: Չնայած արտադրանքի ներմուծմանը համար հիշեցնենք, թե ովքեր են համարվում զբոսաբերի ՄԱԿ-ի զբոսաբերության համաձայնագրային կազմակերպության (ՉՀԿ) մեթոդաբանության համաձայն: Ըստ այդմ, միջազգային զբոսաբերի է համարվում այն անձը, որը հանգստանալու, բուժվելու, հարազատներին այցելելու, գործնական, կրոնական կամ այլ նպատակներով ճանապարհորդում է իր հիմնական բնակության վայրից մեկ այլ վայր ոչ թայման 24 ժամ և ոչ ավել քան անընդմեջ 1 տարի ժամանակով: Այսինքն՝ նրա հիմնական նպատակը ճանապարհորդելն է, այլ ոչ թե աշխատանքային գործունեությանը զբաղվելը:

Հայաստանի արտադրանքի զբոսաբերության աճի հիմնական «մեղավոր» իրանցի զբոսաբերության են

2016-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության արտադրանքի ծավալը կազմել է 4 մլրդ 798 մլն դոլար՝ նախորդ ամսվա նկատմամբ ավելացել է 303 մլն դոլարով: Վերստինալից ՀՀ կառավարության տարեկան կազմում է 4 մլրդ 293 մլն դոլարը, Կենտրոնական բանկին՝ 504 մլն դոլարը: Առաջինի տարեկան նախորդ ամսվա համեմատ ավելացել է 296 մլն դոլարով, երկրորդին՝ 6 մլն դոլարով: Մեկ տարվա ընթացքում, 2015-ի դեկտեմբերի 31-ի համեմատ, արտադրանքի զբոսաբերության աճը թայմանավորված է հիմնականում Իրանից ժամանողների թվի ավելի քան 50 տոկոս աճով: Չնայած արտադրանքի ներմուծմանը համար հիշեցնենք, թե ովքեր են համարվում զբոսաբերի ՄԱԿ-ի զբոսաբերության համաձայնագրային կազմակերպության (ՉՀԿ) մեթոդաբանության համաձայն: Ըստ այդմ, միջազգային զբոսաբերի է համարվում այն անձը, որը հանգստանալու, բուժվելու, հարազատներին այցելելու, գործնական, կրոնական կամ այլ նպատակներով ճանապարհորդում է իր հիմնական բնակության վայրից մեկ այլ վայր ոչ թայման 24 ժամ և ոչ ավել քան անընդմեջ 1 տարի ժամանակով: Այսինքն՝ նրա հիմնական նպատակը ճանապարհորդելն է, այլ ոչ թե աշխատանքային գործունեությանը զբաղվելը:

Անցյալ տարի նույնպես գնանկում արձանագրվեց

2016-ի դեկտեմբերին նախորդ տարվա դեկտեմբերի համեմատ Հայաստանում

արտադրանքի միջին անձին հաշվարկվել է, ինչը չի կարող մտադրություններ չառաջացնել: Չքուսաբերության աճի հիմնական «մեղավոր» իրանցի զբոսաբերության են Պաշտոնական վիճակագրությունն արձանագրել է, որ 2016-ի հունվար-դեկտեմբերին Հայաստանի Հանրապետություն է ժամանել 1 մլն 259 հազար 657 զբոսաբերի կամ նախորդ տարվա համեմատ 5,7 տոկոսով ավելի: 2016-ի հունվար-դեկտեմբերին զբոսաբերության նախադրանքի Հայաստանի Հանրապետություն մեկնել է 1 մլն 262 մլն 687 մարդ կամ 2015-ի համեմատ 6,3 տոկոսով ավելի: Նշենք, որ Հայաստան զբոսաբերի աճը թայմանավորված է հիմնականում Իրանից ժամանողների թվի ավելի քան 50 տոկոս աճով: Չնայած արտադրանքի ներմուծմանը համար հիշեցնենք, թե ովքեր են համարվում զբոսաբերի ՄԱԿ-ի զբոսաբերության համաձայնագրային կազմակերպության (ՉՀԿ) մեթոդաբանության համաձայն: Ըստ այդմ, միջազգային զբոսաբերի է համարվում այն անձը, որը հանգստանալու, բուժվելու, հարազատներին այցելելու, գործնական, կրոնական կամ այլ նպատակներով ճանապարհորդում է իր հիմնական բնակության վայրից մեկ այլ վայր ոչ թայման 24 ժամ և ոչ ավել քան անընդմեջ 1 տարի ժամանակով: Այսինքն՝ նրա հիմնական նպատակը ճանապարհորդելն է, այլ ոչ թե աշխատանքային գործունեությանը զբաղվելը:

Անցած տարի նույնպես գնանկում արձանագրվեց

2016-ին Հայաստանում իրականացվել են անցած տարվա 173 հազար 568 գործարք 2015-ի համեմատ 4,1 տոկոսով նվազ: Եթե Երևանում գործարքների քանակը ավելացել է 1,2 տոկոսով, ապա մարզերում՝ նվազել 6,8 տոկոսով: Գործարքների 29 տոկոսը առնչվել է բնակարաններին, իսկ 36,3 տոկոսը գրանցվել է Երևանի քաղաքում: Գերազանցում են օտարերկրացիները՝ ընդհանուրի 26,9 տոկոսը կամ 46 հազար 757, որից 72,2 տոկոսը առնչված է եղել, մնացածը նվազաբազմաբանություններում և փոխառնություններում: Երևան քաղաքում, 2015 թվականի համեմատ, բնակարանների առնչված գործարքների քանակը նվազել է 4 տոկոսով, անհասակալ սննդի՝ 3 տոկոսով: Գներն, ըստ էության, թե բնակարանների, թե անհասակալ սննդի գործարքների դարձաբաժնի զրեթե անփոփոխ են ինչպես Երևանում, այնպես էլ մարզերում:

Փաստորեն, անցած տարի նույնպես գնանկում արձանագրվեց: Այս տարի նախաձեռնված է իրադրական համարվող մոտ 105 մլն դոլարի ներդրումային ծրագրերի ֆառաբաժնի դրամային կարող են որոշակի աշխուժություն մտցնել այստեղ, եթե իրարից չլիցեն դրանց խոչընդոտող ներքին և արտաքին ֆառաբաժնի իրադրականություններ:

2016-ը՝ հակասական տարի

Մասնավորապես անցած տարի այն հիմնական ցուցանիշները, որոնք բնութագրում էին, թե ինչպիսի սոցիալ-սննդամթերքի զարգացումներ են եղել 2016-ին: Դասելով դրանից, կարելի է եզրակացնել, որ հակասական տարի ենք ունեցել: Մի կողմից՝ արդյունաբերության, արտադրանքի ծավալների լուրջ աճ, զբոսաբերի թվի ավելացում, մյուս կողմից՝ անկում սննդամթերքի արտադրության այնպիսի կարևոր ձյուղերում, ինչպիսիք գյուղատնտեսությունն ու շինարարությունն են, բնակչության արտադրանքի, արտադրանքի աճ: Այս տարի ակնկալվում է ներդրումային խոչընդոտողի սկիզբ, ինչի շնորհիվ դարձաբաժնի ֆնանսավորումներ են սեղի ունենում կառավարությունում: Հուսամք, որ ծրագրերը իրականություն կդառնան, ինչից կախի ոչ թե այս կամ այն ֆառաբաժնի ուժը, այլ մեզ բոլորս և մեր երկիրը:

ՀՈՎԻԿ ԱՏՅԱԼ

Մեր՝ տուն դասերի և ժամանակը

Մեր՝ Սարգսյանը մի ֆանի or առաջ մեջքերել է ԱՄՆ նախագահ Զոն Զե- նեդիին: Վերջինս, ի դեմ, ըստ ՀՀ նա- խագահի՝ ԱՄՆ լավագույն նախա- գահներից մեկն էր: Թրամփն, օրինակ, ԱՄՆ լավագույն նախագահ է համար- րում Արախան Լիմբոլդին, Եստերիս կարծիքով էլ ԱՄՆ լավագույն նախա- գահը Վուդրո Վիլսոնն է, մանավանդ երբ վերջինս իրավաբար վճիռներ է կայացնելիս եղել: Բայց սա, ինչպես ասում են, ճաշակի հարց է: Ես, օրի- նակ, ու վստահ եմ Եստերի, ԱՄՆ նա- խագահներից ամենաբարձր սիրում եմ Բենջամին Ֆրանկլինին, մանավանդ վերջինիս՝ կանաչ ֆոնի հանրահայտ նկարը, նամանավանդ երբ Եստ է լի- նում եւ գրդանումս: Ինչեւէ...

դամում տուն կառուցել եւ ոչ միայն Աղդամում: Գիտեմ, որ կառուցողներ եղել են, բայց ֆանի՞րը. սա Եստ կարե- տր թիվ է, որովհետեւ ես այդ թիվն ի- մանալուց հետո ձեզ մեզ է ասեմ, թե աշխարհում ֆանի միլիոն հայ է աղ- րում:

Ուրեմն ո՞ն է նկատի ունի նախա- գահը՝ «մենք» ասելով: Օրինակ ԱՄՆ լավագույն նախագահներից մեկը՝ նույն ինքը Զենեդին, երբ ասում էր՝ «մենք», նկատի ուներ ամերիկացի ժո- դովրդին, ու ֆանի որ մեր նախագահը փաստորեն կարող է Քենեդու մեջքը, մեզ է որ «մենք» ասելով՝ նկատի ու- նենա հայ ժողովրդին, սկսած ազա- սամարտիկներից, ամբողջական դաս- րազմի հերոսների ընտանիքներից, այս դասին առաջին գծում կանգնած ռդաների ծնողներից, վերջացրած Գլենդելյուն նախագահ Ֆրանկլինի դասկերով հարյուր ամերիկյան դուա- րը մայր Հայաստանին ֆյառ ուղարկել դասաստվող Եստ հայրենաբն Մայիլ դասիկով: Բոլորս, այսինքն բոլոր կուսակցությունները, կուսակցու- թյունների համակիրները, անկուսակ- ցականները, ամուսնացածները, չա- մուսնացածները, գեներն ու առվակ- ները, բոլորս անխախտ, որ «մենք» եմ կոչվում, դասաստ եմ փողոցիցներ- ին: Այ հենց հիմա «մա usars» կանգնած եմ, ու սղասում եմ, որ Աղբեջանն էլ Եստիկ-մայրական հագնի

եւ փողոցիցները սկսվեն: Այդդեմ է: Նախագահն ասում է, որ այդդեմ է, ե- թե ասելով՝ «մենք», նախագահը նկատի ունի՝ մեզ, ուրեմն այդդեմ է: Հակառակ որեւէ կարծիք, որը կինչի Հայաստանում եւ մանավանդ լայն թափ կհավաքի, կընկալվի որդեմ նե- րին ճնշում, իսկ Մեր՝ Սարգսյանն ինչպես ասել է՝ այդ թիվն ներքին ճն- ցումները չեն կարող ազդել մեզ վրա:

Լավ, իսկ ովքեր են ներքին ճնշում- ներ իրականացնողները, եթե ոչ մենք: Ուրի «մենք» էլ կա՞, ասեմ կա «մենք», որը դասաստ է փողոցիցնե- րի, եւ կա «մենք», որը ներքին ճն- ցումներ է կիրառում առաջին «մենք»- ի վրա, որ փողոցիցներին հանկարծ չգնա: Այդդեմ է: Հակառակ բայց այդ- դեմ է, ամեն դեպքում մենք սարքե- րաներ են ուզում, ամեն դեպքում Հա- յաստանում չկա մեկն, ով ասի՝ մեզ է զնալ փողոցիցների, մեզ է ամ- բողջը զիջել-սալ-ործնել: Հետեւաբար եթե մեր նկատմամբ ներքին ճնշումներ կան, աղա ոչ թե որովհետեւ դասին- ջում եմ ամբողջը սալ, ոչ թե փողոցի- ջումների գնալ, այլ ֆանի որ դասին- ջում եմ ոչինչ չզիջել: Ո՞վ է համ հաղ- թում, համ փողոցիցներին գնում: Քենեդին, օրինակ, կարող էր համ հաղթել, համ էլ փողոցիցներին գնալ: Քենեդին, ի դեմ, իր վերոհի- Եյալ խոսքն ասել է ԱՄՆ ներքին ֆաղա- ֆական դասարարի ժամանակ՝ իր ֆաղա- ֆական ընդդիմախոսներին ուղղված, նրանց մասին, եթե ավելի բաց եք ու- գում՝ նրանց փողոցիցները անելու ընդունակության եւ անհրաժեշտու- թյան մասին:

Տեղ հասանք: Բանն այն է, որ երբ մի երկրում իբրևստությունը չի սրվում նե- րին ճնշումներին եւ փողոցիցներին լուծումներ չի գտնում իր ընդդիմա- խոսների հեռ դասարարի անհրաժեշտ բանակցություններում, ուրեմն այդ երկրի՝ տուն գնալու ժամանակն է:

Բայց ֆանի որ Հայաստանն այսդի- սի երկիր չէ, մենք բոլորս ամուր կանգ- նած ենք մեր սներում, ավելին, ոչ դասաստ եմ, ոչ էլ ցանկանում եմ մի թիզ անգամ զիջել մեր սներից, որ- ֆան էլ ճնշում, ֆանի որ իսկապես հնա- րավոր չէ ազդել մեզ վրա, լինի արսա- ֆին, թե ներքին ճնշում:

Մենք ասելով՝ նկատի ունեն նրանք չէ, մենք:

Նախագահը Քենեդուն մեջքերել է Աղդամիկ Սարգսյանի անվան ՀՀ-ի ֆաղաֆական դորդի ուսանող- ների մոտ: Խոսելով դասարարյան խնդրի եւ բանակցությունների մա- սին՝ Մեր՝ Սարգսյանը Եստել է, որ չի կարելի այս հարցում գնալ զիջումնե- րի՝ ճնշումների սալ: Ես մեջքերել է Քենեդու հայտնի խոսքերը. «Երբեք մի վախեցեք զիջումներից կամ բանակ- ցություններից, բայց երբեք մի գնացեք զիջումների կամ բանակցությունների ճնշման սալ»: Աղա Հայաստանի նախագահը հավաստեցել է, որ կոնկրետ դասարարյան հարցով մենք երբեք ճնշման սալ զիջումներ չենք գնում: «Չնայած մենք դասաստ եմ փողոցիցներին, որդեպի խնդիրը լուծվի խաղաղությամբ, առանց դա- սերազմի, բայց որեւէ ճնշում՝ լինի ար- սաֆին, թե ներքին, չի կարող ազդել մեզ վրա, հակառակ դասարարյան մեր՝ տուն գնալու ժամանակ է», ասել է ՀՀ նախագահը:

Մեր՝ Սարգսյանի այս խոսքերից, անկեղծ ասած, տղավորություն է ա- ռաջանում, որ բանակցությունների ժամանակ մեզ ճնշում են, կամ նաեւ մեզ են ճնշում, հակառակ դասարա- յում նա չէր Եստի, որ որեւէ ճնշում, այդ թիվն արսաֆին, չի կարող ազդել մեզ վրա, բայց այս մեքի մեկնաբա- նումը թողնեմ վերլուծաբաններին: Ինձ այլ եւ մի Եստ դարգ բան է հե- սաֆրում այս ամենի մեջ: «Մենք դասաստ եմ փողոցիցներին» մեքի մեջ «մենք»-ը ովքեր են, որեւէ են ասում, որեւէ է նրանց տունը, հայրե- նիքի սահմանները մինչեւ ո՞ր են ձգ- վում, օրինակ Աղդամ հասնում են: Ի դեմ, ֆանի՞ մարդ է ազասագրված Աղ-

Եստ հարուստների մեծ ազնվությունը

Մի այսդիսի ճնարություն կա. որ- ֆան հարուստ է մարդը, այնքան Եստ եւ Եստերին է նա խաբել: Գուցե սա հա- յուրսոկուսանոց ճնարությունն է, եւ- թադրեմ Նորվեգիայում, որեւէ միայն խելիք բավարար է հարսանալու հա- մար, բայց Հայաստանում, բոլորս էլ հասկանում ենք, որ հարսանալու, այն էլ Եստ հարսանալու համար միայն խելիք բավարար է: Այս համադասկե- րում սսացվում է, որ բոլոր Եստ հարուստ հայաստանցիները իրենց կյանքում գո- նե մեկ անգամ խաբել են, ընդ որում, ե- թե իրենց մեկ անգամ են խաբել, ուրեմն Եստ խոճոճ մասսաքի, ֆանի որ այդ մեկ անգամ խաբելուց, փաստորեն, Եստ խոճոճ մասսաքի մեծահարուստ են դարձել: Սա արդեն ինքնին հավա- չի ընծայում հայաստանցի մեծահա- րուստների հանդեմ: Բանն այն է, որ ե- թե մարդը խաբում է, դա անել կարողա- նում է, իսկ հաճախ էլ՝ առանց դրա չի կարողանում, ուրեմն նա մի՞տ է խաբե- րու:

մեք դասգամավոր դառնալ եւ ամեն ամիս սսանալ մի ֆանի հարյուր հազար դրամ: Իրենց ասելով, թե իրենց անձեռ- մխելությունն է մեք, խոսքը մեր մեջ՝ ես չեմ հավասում, որ Հայաստանում մի ֆանի միլիոն ունեցող մարդն արդեն իսկ այդ անձեռմխելությունը չունի, ե- թե իհարկե, իբրևստությունների հեռ լավ է, իսկ ֆանի որ մի ֆանի միլիոն դո- լար ունի, ուրեմն իբրևստությունների հեռ լավ է: Ուրեմն իրենք դիմում են, որ իրենց ոչ թե այս անձեռմխելությունն է մեք, այլ իրենք իրապես մասնագրված են ազգ-դեռության ճակատագրով եւ ուզում են որ առաջ, ավելի հարուստե- րը՝ ժամ առաջ, լուծել ծառայած բոլոր խնդիրները, Հայաստանը դարձնել Մեծ ութնյակի, առնվազն Մեծ ֆանյակի անդամ, երկիր, որեւէ համասարած կո- ռուդիցա չկա, աղաֆություն չկա, ար- սագող չկա,.... Իսկ որդեպի այս՝ ի- րենց ուզածն ու ասածը լինի, ժողովր- դից դասանջվում է միայն գնալ ըն- սության եւ ընտել իրենց:

Լավ, բայց մի՞թե մեծահարուստի հա- մար Հայաստանի եւ նրա ժողովրդի առ- ջեւ ծառայած խնդիրները լուծելու հա- մար անդայան մեք է դասգամավոր դառնալ: Ասեմք հնարավոր չէ՞ այդ հա- յուրավոր խնդիրներից մեկը, ասեմք նորմալ աշխատավարձով աշխատե-

ղերի բացման խնդիրը իրենք լուծեն ա- ռանց դասգամավոր դառնալու: Ընդ ո- րում, եթե իրենք բացեմ նորմալ աշխա- տավարձով աշխատեղներ, դրանով փոքր ինչ կնեղմեն անգամ արսագող- թը, այսինքն միանգամից երկու, երեք, չորս խնդիր կլուծեն: Հիմա չեմ կարող սա անել առանց դասգամավոր դառ- նալու, թե՞ չեմ ուզում: Սա Եստ կարեու- ր է, ֆանի որ եթե դարգվի, որ չեն կարող, կնեանակի Հայաստանում դասգամա- վոր լինելը ոչ թե ենթադրում է օրենսդիր աշխատանք, այլ դասարարի բացում է այդ մանդասն ունեցողի համար լինը գործարար (հակասահամադրական) հնարավորություններ, ավելացնում է կադերը, առանց որոնց հարուստները Հայաստանում չեն կարող ոչինչ անել: Իսկ եթե դարգվի, որ չեն ուզում, ուրեմն այդ մարդիկ անկեղծ չեն, դե այսինքն խաբում են: Իսկ մենք հո զիջեմք, որ ե- թե ինչ-որ մեկը Հայաստանում մեծա- հարուստ է, ուրեմն առնվազն մեկ ան- գամ կյանքում խաբել է, կարողանում է, սովոր է, ձեւերը գիտի...

Չնայած այստեղ մի նրբություն կա. ոչ բոլոր խաբողներն են Հայաստանում հարսանում: Եթե այդդեմ լինեք, աղա բոլորս հարուստ կլինեմք, մանավանդ ազնիվները:

Իսկ առվակներն այստեղ միջոտ են բռնում

Ի՞նչ են ասում այն մարդիկ, ովքեր դուրս են գալիս ՀՀ-ից: Բացի Արարաշի նախկին մարզպետից, ով ըստ որոշ աղբյուրների՝ ՀՀ-ից դուրս գալով հայաս- րաբել է՝ «Որեւէ Հովիկ Արգամիչը, այնտեղ էլ ես», իսկ Հովիկ Արգամիչն, ինչպես գիտեմ, ՀՀ-ում չէ այլեւ, մյուս բոլորն ասում են նույն բանը: Բնա- կանաբար սարքեք ձեւակերտումներով, բայց նույն բանը: Ասում են, որ իրենք դուրս են եկել ՀՀ-ից, ֆա- նի որ ցանկանում են նոպասել երկրի առաջընթա- ցին, զարգացմանը, իսկ ովքեր միացել են կամ ցանկանում են միանալ Ծառուկյանի դաշնին՝ նաեւ հավելում են, որ այսուհետ նոպասելու են նաեւ երկրի բարգավաճմանը, եւ այլ լավ բաներ:

Եթե այս մարդիկ լուրջ են ասում, իսկ այս մա- րդիկ լուրջ են, կնեանակի, որ ՀՀ-ում իրենք այսֆան սարի մնալով անենելին էլ չեն նոպասել երկրի զարգացմանը, առաջընթացին եւ բարգավաճմա- նը, ավելին, կամ, որն ավելի կարեուր է, սա նա- նակում է, որ ՀՀ-ն ինքը՝ որդեպ ֆաղաֆական ուժ, իբրևստություն, չի նոպասում երկրի զարգացմանն ու առաջընթացին: Չի էլ թողնում, որ մյուսները նոպասեն: Հիեւեմք թեկուզ նույն Արարաշի մարզի Բյուրավան գյուղի դեկավարի խոսքերը ՀՀ-ից դուրս գալուց հետո՝ «Ուզում եմ հանգիստ աշխա- տել»: Ու այնդիսի տոնով է ասում, որ ուզում ես ծա- ռերից մի ձոճ կադել, առաջարկել նստի այնտեղ, որ հանգիստ իր համար այնտեղից աշխատի: Եթե լուրջ, աղա հարց է առաջանում՝ առաջ հնարավոր չէ՞ր. փաստորեն չէր, ֆանի որ դարձն գյուղացիները կարող էր հանգիստ մնալ Հանրապետականի Եա- րեւում եւ հանգիստ աշխատել:

Հասկանալի է, որ Հանրապետականում մնա- ցածների կարծիքով բոլորովին այստեղ չէ: Այդ մարդիկ վստահ են, որ հենց են միայն ՀՀ-ն է, որ նոպասում է երկրի առաջընթացին, ավելին՝ հա- յաստանյան ֆաղաֆական ուժերից միայն ՀՀ-ի ներկայացուցիչը (գեներալ Մանվել Գրիգորյանը) հստակ գիտի, որ անձերը ծյուն չէ, ծյունը՝ ծյուն է, անձերը՝ անձեր: Բայց դարձնալ, ու ֆանի որ ՀՀ-ն մնաեւ կանայք կան, սիկայի, ձեզ լինում են, որ- դեպի նոպասեմ երկրի հոգրացմանը, եւ դա Եստ- Եստ են անում, ինչը նաանակում է, որ Եստերի կարծիքով ՀՀ-ն չէ, որ սանում է Հայաստանը առա- ջընթացի ճանադարհով: Սա ձեզ չի՞ մասնագում: Սա նորմալ է: Լավ, այդ կուսակցությունը հո թեք չէ՞, որեւէ աշխատող իրագրողներ անեն, աղա լինե խմբագրությունը՝ լուրջը թեքերը հիմնելով, դա կուսակցություն է, եթե ձիտ են հիտում, իսկ կուսակցությունը զաղաֆարներ ունի, սկզբունքներ ունի, տեսակ ունի, ձեւ ունի, անգամ բնավորու- թյուն ունի: Հիմա ձեւ իսկ ընկերները դուրս են գա- լիս ձեւ Եստերից, ֆանի որ դիմում են, որ դուրս սխալ ճանադարհով եք գնում, սխալ մարդկանց հեռ եք գնում, եւ ինչն ավելի վաս է ձեզ համար՝ դուր միտ եք սխալ ճանադարհով գնացել ու իրենք նոր-նոր են դա հասկանում, առաջ չէին հասկա- նում, ֆանի որ առաջ Հովիկ Արգամիչ կար, ամառ էր, առվակներն ուրախ ֆչչում էին՝ թափվելով մայր գետը: Չի բացառվում, որ մասնագում է, ուղղակի չէք բարձրաձայնում, ինչը կուսակցական կարգու- կանոնի համաձայն՝ կարելի է նորմալ համարել, հո դուր «ժառանգությունը» չէ՞ր, որ իր ունեցած խնդիրներն այնքան Եստ լինեն ու մեծ, որ այլեւս հնարավոր չլինի թափելը: Բայց կնեմք, դեմն առնում եք: Խոսքն ամենեւին էլ Հովիկ Արգամիչի հավասարիմների դուրս գալու մասին չէ, խոսքը նրա մասին է, որ յուրաքանչյուրը կարող է ձեւ կու- սակցությունից դուրս գալու դիմում ներկայացնել եւ իր հեռ սանել իր հավասարիմների՝ ձեւ մեջ էլ հայտարարել՝ «Բա Արգամիչը ո՞նց սարավ»: Դա ի- հարկե հիմա չի լինելու, ուրախացնելով ձեզ ա- սեմ, որ առաջիկա ընտրությունների ժամանակ էլ չի լինելու, հանգիստ ընտրվելու եք էլի, բայց խն- դիրն այն է, որ դուր հայտնվել եք մի ճանադարհի վրա, որեւէից ձեզ հեռ ճանադարհը բարկանակել էլ չեն ուզում, ու եթե չեն ուզում ձեւ իսկ կուսա- կիցները, բա ի՞նչ ասեմք ժողովրդի մասին...

Դուր անուրս կարող եք դիմել, որ կուսակցու- թյունը լիաճներն էին, որ չէին նոպասում երկիրն ա- ռաջ սանելու ձեւ նոպասակի իրագործմանը ու հի- մա, երբ նրանք հեռացան, երկրի առաջընթացն այ- լընսրանք չունի: Գուցե ձեզ հավաստողներ էլ լի- նեն, հաստակ լինեն, բայց դրանով խնդիրը չի լուծվելու, իսկ դուր խնդիր ունեք: Չափազանց մեծ եք, բազմանդամ եք, իսկ սա նաանակում է, որ միասնակամ չեք, թիմ չեք...

Կարդացեք Կոմկուսի դասնությունը: Չնայած ինչն էլ կարդացեք, չէ՞ որ ձեզանից Եստերն առաջ կոմունիստ էին, հեռն հասկացան, որ կոմունիստա- կան զաղաֆարախոսությամբ հնարավոր չէ եր- կիրն առաջ սանել ու դարձան առվակներ, ձեւավո- րեցին ուրիշ մայր գետ, այն էլ ունեցավ իր առվակ- ները, որոնք էլ Եստ բան տեսնելով ու հասկանալով, սկսեցին առանձին հոսել: Քչչալով, անուրս...

Հ. ԱՅԵԱԼ

«ԱՄՆ-ի դատաբանություններին եւ սպանություններին» ի դատախազի իրանցիների սկսած զորավարությունների ընթացում հունվարի 29-ին բախտիկ հրթիռների արձակումը հարուցեց ԱՄՆ-ի կրակային հակազդեցությունը, որը դատաբանությունները սահմանեց 13 անձանց եւ 12 ընկերությունների դեմ: Ավելի ուշ Սոմալիայի սան դատախազական ներկայացուցիչ **Շոն Սփայսերը** հայտարարեց, որ Իրանը խախտում է ՄԱԿ-ի բանաձեւերը, ինչը կարող է հանգեցնել այդ երկրի դեմ ուղղված դատաբանությունների վերականգնմանը: Արեւմուտքի որոշ փորձագետների կարծիքով, «Սոմալիայի սան դատախազությունները եւ Թեհրանի հակազդեցությունը փաստորեն անխուսափելի են դարձնում կողմերի բախումը, իսկ դատաբանությունը՝ միանգամայն հնարավոր»:

«ԱՄՆ-ի դատաբանություններին եւ սպանություններին» է, ինչը ուղղակի կառուցում է Իրանի զորավարությունների հետ: Նախագահ Թամբիսի Երջանը հայտարարում է, թե անցյալում Սոմալիայի սան դատախազական ԱՄՆ-ի եւ համաշխարհային ընկերակցության նկատմամբ Իրանի թեմատիկ գործողությունների վրա»: Ինքը Թամբիսը եւս չի բացառում «իրանական խնդրի ռազմական լուծման» սարքերակը, հակառակ Իրանի այն ղեկավարները, թե երկրի բախտիկ հրթիռները նախատեսված չեն միջուկային մարտիչի արձակման համար եւ ենթակա չեն ՄԱԿ-ի Աս Թիվ 2231 բանաձեւին:

Ֆրանսիական Le Monde թերթի կարծիքով, «Թամբիսը Իրանի հետ լարվածության դատախազական օջախ է վառում այն բանից հետո, երբ Օբաման փորձեց կամ մարել, կամ էլ թուլացնել այն»: Ներկայումս ամերիկացի փոր-

դավանանքային դատաբանի դատախազությունը: Ջեյմս Գոթլիբ «սարո-րինակ դաշինքներ»: Նման դաշինքներում հասկանալի է, թե ԱՄՆ նոր վարչակազմը ինչու է մնադատում Իրանի հետ կնքված միջուկային գործարքը: Նա Օբամայի փոփոխությունները համարում է կոնցեպտուալ սխալ եւ փորձում է Երջել աշխարհափոխական բուրգը, սակայն՝ ոչ իր դաշնակից սուլունի Թուրքիայի օգտին:

Ավստրիական Die Presse թերթը գրում է. «Թուրքիան ներկայումս դաշնակցում է ՍԿԿ-ի դեմ երկրի ներսում, իսկ դրանում դատաբանների մեջ խրվել է հարեան երկրներ Սիրիայում եւ Իրանում: Թուրքիան փոփոխությունները ցնցվում են ահաբեկչություններից: Իրանը չէ, որ ԱՄՆ-ի դեմ սարքեր համաժողովներում բարձրացնում է Թամբիսի վարչակազմի հետ հարաբերությունների բարելավման հարցը: Սակայն ֆրա-

Թուրքիան դադարեցրել է ֆինանսավորումը

Էլիզաբեթ Ռեդդենը «Inside Higher Education» դարբերականում գրում է, որ Թուրքիան դադարեցրել է Ջորջթաուն համալսարանում գործող «Թուրքական Ուսումնասիրությունների Ինստիտուտ» (ԹՈԻԻ) ֆինանսավորումը, առիթ սալով որոշ մեկնաբանների մեջ, որ ինստիտուտը լուրջ անկայացել էր:

Բինգհամսոնի «Նյու Յորք Դեյլի Զայերս» դատաբանական Դոնալդ Ջեյմսը (այժմ մահացած) 2006-ին հրատարակել էր «ԹՈԻԻ»-ի վարչության նախագահի իր դատախազությունը, որովհետեւ Թուրքիայի դեսպանը ճնշում էր գործարքի նրա վրա այն բա-

Տաթևա Մուսուբեկ Գյոնչեկ

Իրան. հակաջիհադիսական մեծ դատաբանությունը կարող է սրուկել փոքր դատաբանությունների

դուսի Sepahnews գործակալությունը նշում է, որ Իրանը կանոնավորապես փորձարկում է գազային բախտիկ հրթիռներ, բայց միշտ չէ, որ դա բացասական արձագանք է առաջացնում ԱՄՆ-ում, Իսրայելում եւ այլուր: Այսօր, երբ 2016-ի մարտին Իրանը ռազմաստիճանական եւ հրթիռային ուժերի զորավարականների ժամանակ հրթիռների վարժական արձակումներ իրականացրեց: Սոմալիայի սան դատախազական Զոնա Էնթուսիստները, որ «բախտիկ հրթիռների արձակումները չեն խախտում ՄԱԿ-ի Աս հինգ մեծական անդամների եւ Չեռնոբիլի հետ ավելի վաղ Իրանի ստորագրած գործողությունների համաձայն ու համադարձակ ծրագիրը»: Բայց այս անգամ ԱՄՆ վարչակազմում հայտարարեցին, թե «ԱՄՆ-ի հակաիրանական նոր դատաբանությունները կառուցված չեն գործողությունների համաձայն ու համադարձակ ծրագրի հետ», որի Երջանականներում «ԱՄՆ-ը շարունակում է կատարել իր դատաբանությունները»:

կան հարցում ամերիկացիների դիրքորոշման դատախազական փոփոխումը անվստահություն: Այս առումով Թուրքիան եւ Իրանը ընդհանուր լուրջ ունեն: Թուրք փորձագետ Թուրքուլ Իսմայիլի կարծիքով, «առաջին ԱՄՆ-ը որոշ նոր սարքերակներով ջանում է Մեծավոր Արեւելում իր խաղը խաղալ ոչ ի Երջանի Թուրքիայի»:

Պենսիլվանիայի նոր դեկլարացիոն **Ջեյմս Մեթիսը** իր հերթին Տոկիոյում իր դատախազական Տոնոմի Ինստիտուտի հետ կայացած հանդիպումից հետո Իրանի անվանեց «համաշխարհային ահաբեկչության խոչընդոտումը հոլանդական», բայց ավելացրեց, թե «սարածաբանական ԱՄՆ-ի ռազմական ներկայությունն ուժեղացնելու» անհրաժեշտություն չի տեսնում: Այսինքն Իրանական հրթիռները չեն սպառնում ԱՄՆ-ին եւ նրա դատախազներին, բայց հիմա այդ երկիրը «համաշխարհային

ճազեցներից Երջանում են, թե Օբաման հույս ունի «Իրանի հետ աներեւակայելի դաշինք կնքել» նախքան Սիրիայում ռուսական օդաչուներին ուժերի հայտնվելը, վերհիշում են, որ նախագահ Ռուսիային ԱՄՆ-ին առաջարկել էր համաձայն դաշնակցության «Իսլամական ղեկավարություն» ահաբեկչական խմբավորման դեմ: Սակայն ամերիկացիներ Իրանի ներսում իրենց (2003 թ.) այնտեղ իշխանության գլուխ անցան Երջան, եւ ԱՄՆ-ի համաձայնության դեմքում Իրանից մինչեւ Իրան, Լիբանան եւ Սիրիա կամրադարձվել «Երջանի մահիկը», իսկ Սիրիայի նախագահ Բաշար Ասադը կղանում դաշնակցից, եւ ոչ թե թեմամբ: «Իսլամական ղեկավարություն» հայտնվելը աշխարհափոխական մեծ խաղի մեջ է ներառել ոչ միայն Թուրքիային (որդես ՆԱՏՕ-ի գծով ԱՄՆ-ի դաշնակցի), Սաուդյան Արաբիային եւ Ջաբարին, այլեւ ուրվագծեց Իրանն ու Սիրիան ընդգրկող միասնական ճակատ: Այսօր, ԱՄՆ-ը Իրանում ի սկզբանե ոչ միայն աշխարհափոխական հակամարտության, այլեւ

կունենում Իրանը փորձում է Մեծավոր Արեւելում եւ Թուրքիայի ու Ռուսաստանի հետ կազմած դաշինքում ներկայանալ որդես ինքնուրույն ուժի կենտրոն, որը հավակնում է ԱՄՆ-ի հետ երկխոսություն սկսել առանց Մոսկվայի կամ Անկարայի միջնորդության: Անկարան եւս հավակնում է նման դերի: Այս կառավարության ամերիկյան The National Interest թերթը արձանագրում է. «ԱՄՆ-ը Մեծավոր Արեւելում դեռ չի ստեղծել նոր կոալիցիա, բայց գայթակղություն ունի ստեղծելու դատաբանական դատաբաններ «Իսլամական ղեկավարություն» դեմ մղվող մեծ դատաբանություն, որդես զի դրանք իրար կառուցում Թուրքիայի եւ Իրանի սարածաբանային աշխարհափոխական դիմակայության գծով, Երջանում առկա էր իրականում եւ դավանանքային հակասությունները»:

Թամբիսի վարչակազմը առաջին միայն դիտարկումներ է անում, Իրանի դեմ սեղեկավարական եւ դիվանագիտական դաշնակցություն է սկսում, նրան աստիճանաբար սանելով բարդ դաշնակցի էրդեմ: Այդ ճանապարհին առաջին փայլուն արդեն արված են: **Պ. Բ.**

մից հետո, երբ մի գրի գրախոսականում նա «ցեղասպանություն» եզրույթն էր օգտագործել:

«Համակարգչի գոյության ներկա դարում գիտելիքի վերահսկում աղաքակցելը անհնարին է: Մարդիկ ազատ են որեւէ գիտելիք վերցնելու եւ որեւէ եզրակացության հանգելու: Թուրքիայի համար ֆինանսավորումը միշտ էլ փոփոխական նպատակներ է հետադարձել, եւ ֆանի որ ԹՈԻԻ-ում աշխատում են սարքեր համոզումներին սեր դատաբաններ եւ հնարավոր չէ բոլորին ստիպել զբաղվել թուրքական ֆարգչությանը, աղա Թուրքիայի կառավարությունը որոշել է դադարեցնել այդ ինստիտուտի ֆինանսավորումը», մեկ էլ այդ առթիվ Միջինարևելյան համալսարանի դասախոս **Տաթևա Մուսուբեկ Գյոնչեկը**:

Իսկ Էլիզաբեթ Ռեդդենը ավելացնում է, որ վերոնշյալ ինստիտուտի գործունեությունը ֆինանսավորող գլխավոր աղբյուրը եղել էր թուրքական կառավարության հիմնած հոգաբարձական խորհուրդը, որից ստացված գումարը գրանդների տեղով սրամարդկուն էր գիտախառնողներին, որդես զի կատարել իրենց ուսումնասիրությունները: Այժմ ինստիտուտը ստիպված է լինելու ֆինանսավորման նոր աղբյուրներ որոնելու: **Ս. Օ.**

Չայն բազմազ Բոլորին, բոլորին, բոլորին

Այսուհետեւ «Ազգ»-ը իր բոլոր ընթերցողներին սրամարդուն է ազատ ամբիոն՝ բացառապես կարճ եւ համազգային մտախոզությանը գրված եւ հեղինակի իսկական անունը կրող եւ ստորագրությամբ վավերացված նյութեր՝ «Չայն բազմազ» խորագրի ներքո: Բոլոր ընդդիմադիր ուժերին՝ անհասներին, ընթանիներին, կազմակերպություններին, կուսակցություններին: Ելեք լինե՛ք իրատես...

Ներկա դաշնակցություններում ԳԳԿ-ն ունի մեծ հայտնի իր բոլոր ավանդական հնարավորությունները առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններում հերթական հաղթանակն աղաքակցելու համար:

ԳԳԿ-ին դիմակայելու համար դեմ է ամեն-ամեն բան դնել մի կողմ եւ բոլոր ընդդիմադիր ուժերը, ինչ-

դես նաեւ մայր գեղից առանձնացող վսակները, անգամ եթե դա լինի Սեթ Սարգսյանը իր առավել հայտնի Երջանում, միավորվեն մեկ միասնական դաշինքում:

Նման միասնական ընդդիմությունը դեմ է համախմբվել մեկ գաղափարի շուրջը՝ համայն հայությանը հակակռեւել Հանրապետական կուսակցությանը:

Հակառակ դեմքում նախընտրական մի խումբ դաշինքները կմասնատեն ընդդիմության փլեկները եւ իրենց ոչ միայն չեն հաղթահարի խորհրդարան մտնելու անհրաժեշտ շեղում, այլ հազիվ թե արժանանան մի

ֆանի տկու ձայներին:

Միասնական ընդդիմությունը հաղթանակի հասնելու համար նաեւ անհրաժեշտ է.

1. Գոնե Հայաստանի երեք խոչընդոտ փոփոխություններում, Երջանում, Գյոնչեկում եւ Վանաձորում, ինչդես մարդահամարի ընթացում, լինել բոլոր բնակարաններում եւ ընդհանրապես ընտրություններին չմասնակցող հուսահատված եւ հիասթափած 30-35 % ընտրականակազմին համոզել մասնակցել ընտրություններին:
2. Արաստիտուտում զսնվող Հայաստանի փոփոխություն ունեցող մեր հայրենակիցներին հորդորել, հնարավորինս նպաստել, որ նրանք առաջիկա ընտրությունների օրը լինեն մայր Հայրենիքում:

ՎԱԶԳԵՆ ԱՄԻԿՅԱՆ
Գրող-հրատարակախոս

1 Սեփական անձի հանդեպ լուրջ հավակնություններ ունեցող կամ՝ հունորից զուրկ աշխատակիցների հետ մեր խմբագրությունը դաժան էր վարվում՝ չէ, «Ազգ»-ը նրանց իր սիրուց չէր զրկում, բայց եթե հուճուրդաբար կարողանային անցնելուց հետո էլ չէին ուղղվում ու չէին ըմբռնում, որ արեազուրկ մեր բունկերում ամեն մեկն իր վիսամին Դ հենց ծիծաղով է վերականգնում, թողնում- կեռանում էին: Սեփական անձին գեր կարեւորություն չհասնող լավագույն դաստիարակիչ օրինակը մեր գլխավոր խմբագիրն էր: Հակոբ Ավետիսյանի բազում առավելությունների մեջ լավագույնը մի սարքերություն կար, որ դրոշմաված էր նրա արտաքին ու նախապատմության գոյության վրա: Խորհրդային ժամանակը դառնա՞ծ մենք դուրս էինք ելել լրագրության բանով մայրուղի, ու մեզ նրա ազատ հորիզոններին հառած հայացքն էր թելադրվում: Ավետի՛ համարձակ ֆինանսա-տնտեսական մեջ, ասում էր մեր գլխավոր խմբագիրը, բայց անհանդուրժող էր, երբ ֆինանսաբանություն բառի կեղծի սակ հայրու-յան մի ղախակաս էր գտնում: Իր հայրույանը մի անգամ են լսել, երբ երկու խիստ անբար-

թերցողին, որ չէր ընկալում, թե կրկանե-րում սարածվող նույնանուն՝ կամ ժամա-նակի բանահյուսության մեջ լրագրական կեղծ «Ազգը» ընտրությունների ֆարգա-ր-բազմի ինչպե՞ս է փոխել բարձրագույն իր ձայնը... մեր ձայնը չկար այնքան, ֆաղափա-կան խառնուրդ կրկնում էր սարած էին զավ-թել, բերան էին ողողում ու քրջում թերթի է-ջերում, երբ լրագրողներս մերժեցինք համա-գործակցել:

Պատճառն սկզբից: Հայաստանում առա-ջին անգամ գեղեցկության մրցույթ էր անց-կացվում: Օղորտի լեփ- լեցուն դափնիքում սարքեր լրագրողներին մի ֆանի լրագ-րողներով մեզ համար նախատեսված նստատեղերը զբաղված ժամերով՝ խնդրե-ցինք ազատել: Պարտեր գրաված ժողովուրդը հա-զուկաբար կանանց խմբի հետ լրագրողնե-րիս ցածրաձայն երկխոսությունը երգչախմ-բային հնչողություն էր ստանում, երբ հայտնվեց կանանց դիրիժորը, ավելի ճիշտ՝ առաջնորդը, որի վերջով մակարդակը չէր հուճում, թե «օրենքից» վեր դասող այդ մարդն այնուամենայնիվ կիր խոսք կառու-ցող ՀՀ առաջին նախագահի նախընտրած ղառագրող կարող էր լինել: Ես ներկայա-

մոզված ղառագրող, թե իրենք են «Ազգին» շնորհակցություն սկողող, եւ հետեւաբար՝ շունչ առնողն էլ իրենք են լինելու: Երբ օրերս «Շանթ»-ի եթերից լսեցի սփյուռփախ մի ռաճակավարի հայտարարությունը, հիշեցի «Արար» թերթում 90-ականներին ակնազուլ լսածս՝ «Ազգ»-ը Ավետիսյանը չի ստեղծել, այլ՝ սփյուռփախ ուսանողների մի խումբ: Նրանցից մեկին ինքնուրույն ժամանակ չէի բարեխոս: Պատճառը: Համալրաբանական սարիներից էի ծանոթ, Հակոբ Ասատրյանին իմն էր «Ազգի» սեղը հուճել, մենք այնքան էինք, բայց ինքը ստեղծագործական մեր խմբում, շատերի նման չկար, շեմում լինում էր իհարկե, ի՞նչ էր անում, չգիտեմ: Գիտեի, որ Ավետիսյանի շնորհիվ է հայրուց լեզվին այդքան լավ սիրաբեղեցի սովորել՝ «Չար-թոն» թերթում նրան ուսուցիչ ունենալով: Առաջինը նրանից լսեցի՝ եթե համա-ձայնեմ «Ազգ» անունով թերթում ուրիշ խմբագիր, ուրիշ ժողովուրդ համար աշխատել, մի ֆանի գոյով աշխատավարձ- հոնորարս կբարձրանա: Վերավորվել էի, նշանակում է իմ լրագրությանը չեմ համոզել, որ կաշա-ռելն ու կաշառվելն ինձանից հեռու են: Հե-տո, երբ «Ազգի» մյուս գործընկերներիցս

«Թրամփին հեշտ է ուղղորդել»

Բիլ Քլինթոնի եւ Երկու Բուճերի վարչակազմերում անվանազու-թյան գծով նախկին խորհրդա-կան Ռիչարդ Ջարկը, ով ներկա-յանս ահաբեկչության ոլորտի ա-ռավել հեղինակավոր փորձագե-տներից մեկն է, գերմանական «Բիլդ» թերթին տված հարցա-րույցում խոսել է Դոնալդ Թրամ-փի նախագահության անհաջող մեկնարկի մասին: Հայտնի փոր-ձագետի կարծիքով՝ ձախողումը կապված է մահմեդականների ԱՄՆ մտնելու արգելող նախագա-հական հրամանագրի հետ, որն «իսկական մկեր է Իսլամական ղեկավարության» կամ «Ալ-Ղաիդայի» ֆարգիչների համար:

Մերձավոր Արեւելքում շատերի համար դա աղագույցն է այն բա-նի, որ իսլամիստներն իրավա-ցի են, եւ որ ԱՄՆ-ը իրոք ղաշտեւո՞ւ է մղում իսլամի դեմ: Դա հեշտա-ցում է ահաբեկիչների գործը նոր կողմնակիցների հավաքում, ֆաղափական եւ ֆինանսական ա-ջակցության ստացման առումով:

Միտակ սանն ուրվագծվող ա-րտաքին ֆաղափականության առն-չությամբ Ջարկն ասել է, որ «եթե Թրամփի վարչակազմը այսուի-տե-սեւ իր գործողությունները չհամաձայնեցնի Պեղեղաբար-սմենցի եւ Պենտագոնի հետ, աղա մենք գործ կունենանք որեւէ ուղ-ղություն չունեցող արտաքին ֆա-ղափականության հետ»:

Առայժմ վաղ է հետեւություններ անել. Թրամփի նախագահու-թյան առաջին օրերը չափազանց ֆառային էին դրա համար: «Իմ ամենալուրջ երկյուղները կաղ-ված են հնարավոր սհա՞ միջաղե-ղերի հետ, օրինակ՝ Իրանի Հեղա-փոխական գվարդիայի եւ ամերի-կյան ծովային հետեւակի միջեւ. եւ այստեղ վստահ կա, որ Թրամփի հակաղեցնությունը կլինի անհա-մարժեք: Միանգամայն հավանա-կան է, որ Իրանի որոշ ուժեր, դա ի-մանալով, նման միջաղեղեր հրահրեն: Իրադրությունը կարող է արագորեն դուրս գալ վերահսկո-ղությունից: Նման վառողի սա-կառ կարող է լինել Կորեան», ընդգծել է փորձագետը:

Պատասխանելով այն հարցին, թե Դոնալդը լարվածության ներկայիս սրումը կաղված է արդ-յոք նախագահներ Պոնիմի եւ Թրամփի հեռախոսաղրույցի հետ, Ջարկն ասել է. «Ըստ երեւոյթին, Պոնիմի ուղում է փորձել Թրամ-փին, թե նա ինչպե՞ս կարձագանքի ռուսների նախահարձակմանը: Ե-թե Թրամփը որեւէ ձեւով չարձա-գանքի, աղա մենք հավանաբար կսեսնենք ղոնիմյան նախահա-րձակման սասկացում» եւ ոչ միայն Ուկրաինայում:

Փորձագետը կանցըր Անգելա Մերկելին խորհուրդ է տվել Թրամ-փի հետ շփվելիս նրա հետ վերա-բերվել ինչպե՞ս «ուճաղության ղակասի համախառն ունեցող երեխայի» հետ: «Թրամփին հետ է ուղղորդել: Նա դրակառներ է ար-ձագանքում, ինչն ուղղված է իր ուղձացված «ես»-ին, նախ եւ ա-ռաջ՝ զովեսին: Նրան դուր է գա-լիս, երբ իրեն անվանում են ակա-նավոր եւ հաջողակ: Աշխարհի ղեկավարները ղեք է օգտվում նրա այդ սնափառությունից: Եվ այդ ժամանակ հնարավոր կլինի նրան հասկացնել, որ որոշակի արար-ներ վնասում են իր նկարագրին, ի-րեն ներկայացնելով իրեն հիմա-րի», նշել է փորձագետը:

«Ազգի» երթնելության կանոնները

սավան ղոմարդիկ իր սենյակում ղախանում էին, որ «ախոյար Ավետի-սյանը Հայաստան՝ մեր եր-կիրը թողնի ու հեռանա», որ հենց նա ու իր նման-ներն են խանգարում հայրենաշեն իրենց բիզ-նես ծրագրերին... Իր դրմից երկու դուր էր մեզ՝ լրագրողներին բաժա-նում, իսկ միջանցի վեր-ջում ղարոն Սարգսի՝ Տնօրենի սենյակում տե-ղաղրված էր մեր ձայնագ-րիչների մարկոցները վե-րալիցֆավորող սարք: Ով մերկա էր, կհաստատի՝ գլխավոր խմբագիրը մեր սենյակից նոր դուրս ելել, միջանցի ծայրն էր հա-սել, երբ մեր նրբիւրան լրագրողներից մեկը նստած տեղից նրա անու-նը տվեց: Մեր սենյակի դուրը բաց էր, տե-սամբ խմբագիրը շրջվեց, ֆայլերն ուղղեց ձայնի կողմը: «Պարոն Ավետիսյան, ես մարկոցները չե՞մ դիմ լիցֆավորման», ա-սաց անուշիկ ձայնով մեր գործընկերուհին, իսկ խմբագիրը լուռ վերցրեց դրանք ու զննեց՝ «հանձնարարությունը» կատարելու:

1996թ.: «Ազգ»-ը փակելու ՀՀ արդարաղաշտության նախարարության որոշման դեմ դասարանի վճիղ հետ աշխատակիցները տնում են իրենց հաղթանակը:

Ինչ կատարվեց նստածներին հետ. ամոթին խառնված զարմանք իհարկե միակ դիմա-կը չէր մեր երեսի վրա, մեր գործընկերուհին հասկացավ, թե՞ ոչ, դժվար հաստատեմ, բայց գլխավոր խմբագիր մեր «վերաղասին» նաեւ այդպե՞ս ձանաչեցին: Իմնիւրեն հաս-տատեմ մարդ է, որոշումներ կայացնում է, բայց բռունցքը սեղանին չի խփում, չի գո-նք, բարձրաձայն խոսում է հաղվաղեղ, փորձում է համոզել, ու մեզանից մեկն է, հավասար ենք, զոնե՛ այդ սարածում:

Նա ազատ երկրից էր՝ մենք ազատագրվող: Սա մեր ամենամեծ սարքերությունն էր:

Միակ միջաղությունն այն էր, որ 90- ականների սկզբին «Ազգ»-ում արարող լրագ-րողներս համոզված էինք, թե ազատագր-վելն անուշտ ավելի մեծ բան է՝ շարունա-կական ընթացք, որ մեր վարզը անկախ սերնդի լրագրությանն է փոխանցելու բոլո-րովին ուրիշ կամային հասկանիւրներ: Ա-ռաջին հերթին՝ արժանաղատությունը չկորցնելու, դավանափոխ չլինելու, ղա-տվերը մերժելու, գայթակղություններին դի-մանալու հաստատականությունը: Մի լու-սանկար կա, որ փաստում է մեր՝ արժեմե-րին չղաղաձանելու, ավելին՝ հաղթանակի բերկրանք- երջանկությունը, երբ 1996- ին տեւական դաղարից հետո «Ազգ» օրաթերթը արտոնություն ստացավ ղաղաղվել «Տիգ-րան Մեծ» ղաղարանում, 30 հաղար օրինա-կով: Մինչ այդ 99 օրինակով խմբագրու-թյան բնոցից դուրս եկած՝ իսկական «Ազ-գը» քաժամում էինք առձեռն, առաջին հերթին՝ այն շփոթված ու հավասարիւն ըն-

ցա, ինքը՝ ոչ: Վստահ էր՝ իրեն բոլորն են ձա-նաչում: Իրավունք ուներ: Գործընկերուհիս գիտեին, թեւս էին ֆառում՝ «գործ չունես, զենեւալ Բուրդն է, չե՞ն ձանաչում»: Անու-նը լսել էի, բայց՝ ինձ ի՞նչ, թե ով է, ես ու-սիկան էի փնտրում, կարագրիչ կամ հսկիչ: «Եթե իմ իրավունքները չեմ կարողանալու ղաշտաղանել, այլոց ինչպե՞ս են ղաշտաղա-նելու» միտը ինձ՝ մենակ կանգնածիս ուժ տվեց ու... երկար դիմաղբեցի: Մի տեղ աղա-տեցին: Մրցույթն ավարտվեց, հրաղարակա-խոս Արմեն Հովհաննիսյանը համառեց, որ շեմից միասին դուրս զնանք: «Ազգի» հե-ղինակներից էր, լուրը հասել էր իրեն, թե Բուրդին համարձակվել են հակաձառել, վախեցում էր ինձ համար: Իսկ ես երջանիկ էի, որ նրա նման հեռանալու ու ասղեկ կար կողմիս: Խմբագրություն հասա, մրցույթի մասին նյութս համեմեցի Բուրդին հետ հանդիղման դրվագով ու ...ով բախտ, ա-սում են՝ թերթը ղաղարան չի զնալու: Վրեժ Մարկոսյանը հրաժարվում է ղաղաղել: «Չեն սիրում իրեն՝ Ձեր գոված Մարկոսյա-նին, ընդվզեցի ես՝ մեր տնօրեն ղարոն Սարգսի հետ գրույցում, երբ վերջինս փոր-ձում էր համոզել, որ Տիգրան Մեծ ղաղար-նի տնօրենը փայլուն մարդ է, նրան այդպե-ս հրահանգել են վերեղից: Ես իմ նյութի ձա-կատարի մասին էի մտածում՝ առանց դույզն-ինչ կռաղելու, թե դեռ ինչ կծու-թթու համեմունքներ են հասնելու խմբա-ղություն դրսից՝ ներսի՝ աղից զրկված ժա-մանակներում: Անալին այն բառը չէ, ֆան-գի հայրոց բառաղանում դրա համար դի-ղուկ՝ անաղուհաց բառաղարունը կա, որ ղիղական էր սփյուռփախ այն ուսանող-ներին, որ սարիներ շարունակ, Ավետիսյանի թողվությունը, իրեն աշակերտած լինելու արտոնյալությունը վայելելով, գիտեր Արե-մակ էին փորում «Ազգ»-ում, հենց լրագրո-ղներիս սրահում, իսկ առավոտյան երեկի հա-

լսեցի, թե նույն առաղարկն ի-րենց էլ է արվել, հասկացա, որ սա իմ լրագրության ղաղարանի հե-տեւան էր: Թերթին մոտ կանգ-նած շրջանակներ, իւրանական ձամբարի մի թեկի դրմամբ մի ֆանի գրոնեղով որողայթ էին լա-րել, որի մեջ ի ղաղաղվել «Ազգի» աշխատակիցների որեւէ մեկը չէր զայթել: Նոր տերերի մենք չեմք ծառայում, ասել էինք թեղեց, բայց մի օր էլ լրագրողներիս սե-նյակի դուրը ձառոցով երգեց, այնպե՞ս, ինչպե՞ս լինում էր եր-կյուղով բացելու ժամանակ, ու շեմին կանգնած անծանոթը հայտարարեց՝ «Բարեւ ձեղի, ա-հավասիկ ձեռ նորանաշակ գլխավոր խմբագիր Մայր հարա-ղանա»:

Պատմել են արդեն՝ արտոնված նկարագրույն՝ 99 օրինակով օ-րաթերթ էինք ստեղծում, ու այդ ղաղարան գլխավոր խմբագիր Հա-կոբ Ավետիսյանն էլ մեր սենյակում թաղե-գաղողով էր անցկացնում: Դառնը մեջքով նստած Ավետիսյանը, առանց աթոռից կտրվելու, դանդաղ կիսաշրջվեց ու ներս հրավիրեց անկոչ հյուրին: Խարաղայանն ի-հարկե դժվար վիճակի մեջ էր, որտեղից ի-մանար՝ Ավետիսյանը ներսում է, իսկ որ ա-վելի կարեւոր է՝ իմն այդ սրահում հեռա-րան չունի: «Ո՞վ ես», հարցրեց Ավետիսյանը Խարաղայանին: Եթե ես չեմ հիւճում, դժվար որեւէ մեկը հիւճի, թե ինչ կարեւոր միտք ա-րտաղայսեց «Ազգի» իմնանաշակ կու-սակցական ղաշտոնյան, բայց համոզվե-ցինք, որ Ավետիսյանը նույն՝ ՌՄԿ կուսակ-ցության հավասարակոր անղամ լինելով, շատ հեռու էր այդ օրերին մեր խմբագրու-թյունը ղաշտարած այլ գործիչներից: Նա անկախ Հայաստանի կենսաղություն-վա-վերագրությունը սղագրողներիս խմբագիրն էր ու խորհրդաշուն, մեր ավագ ընկերը, որ իր թիմակիցների հետ դասական թերթ էր ստեղ-ծում: Մենք Ռանկավար Ազատական կու-սակցության անղամ չէինք, ստեղծագործա-կան կազմում մի ֆանիսն անղամակցում էին, գիտեմ, եւ համոզված ղոնղում են, թե այլ կուսակցությունների համակիրներ էլ խաղաղ փոխանցում էին իրենց տեսակեղը «Ազգի» սարածում: Թերթը կուսակցա-կան օղան դարձնելու հոյսս փայլաղայում էին ոմանք, բայց այն բարեղաղաղաղար ի-րականություն չէր դառնում: Ավետիսյանի ղրոֆեսիոնաղիզը չէր ղառաղարում նրա կուսակցական ղաշականելիղայանը, ոչ էլ երկրորդն էր կուսակի սակ ղաղարում հացն այդ հանաղաղաղաղաղ: Իսկ նոր տերերի աղի-լեղայան զաղաղաղաղ փնտրելու աղիթ չե-ղավ՝ գլխավոր խմբագիր նաշանակված Մայր հարաղայանի կերղարանից, ներող ե-ղեք, միայն կուսակցական կրծաղանաղն է ղաղաղաղաղաղ:

(շարունակելի)

ԱՐԱՄ ՍԱՖԱՐՅԱԼ

Քաղաքական վերլուծաբան, Բանասիրական գիտությունների բեկխառն

Ղազախստանը սկսում է կենսագործել երրորդ արդիականացումը

Ղազախստանը սկսել է իրագործել, ոչ ավել, ոչ դակաս սեխնուլոգիական հեղափոխություն, որի առանձին դրույթները եսխորհրդային սարածումը նախկինում չեն կենսագործվել: Շանսարած ավսոմասցում, ռոբոտացում, արհեստական ինտելեկտի զարգացում եւ սարսափերի միջազգային սեխնոդարկ՝ այն, ինչ կենսոնասախական հանրադեոնոթյան հարեւաններից մեծ մասի համար մինչեւ հիմա դեռ դրվագներ են ֆանսասիկ ֆիլմերից, Ղազախստանի համար, ակնհայտեմ, այլեւ ոչ հեռու ադագա է: Մոս ադագա: Երկրի սնեսուոյունը սեղափոխել նոր ռելսերի վրա՝ նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեը հանձնարարել է մինչեւ 2025 թվականը:

Եվ այսդեպ, Ղազախստանում կրկին ադագուցեցին, որ բառերը օդ չեն օդոսում: Դեռեւ սասնամյակի սկզբին դրված խնդիրը՝ մսնել աեխարհի ամենազարգացած երեսում երկրների Եարը, ինչը որո հոռեսեսների թվում էր ուսոդիա եւ կամ բարձրագոչ կարգախոս, օրեցօր ավելի հսակ ու իրական ուրվագծեր է սանում: Ղազախստանը մսադիր է արմասավորել նոր բարձր սեխնուլոգիական ոլորսներ, ընդ որում մսադիր չէր հրաժարվել հնեերից: Այսդեպ, հանրադեոնոթյունում ծրագրում են զարկ սալ «Թվային Ղազախստան» ծրագրին, որը կնդասի հաղորդակցոթյան միջոցների զարգացմանը եւ կադահովի օմոփկամալուխային եմթակառուցվածքին հանսարած հասանելիոթյուն: Իսկ որդեսոի IT ոլորսում նոր սեխնուլոգիաները ներդնի առաջինը, Ղազախստանը մսադիր է բացել իր սեփական «սիլիկոնի հովիտը»՝ սարսափերի միջազգային սեխնոդարկ: Ներդնողներին եւ սարբեր երկրների ձեռնարկեսերին այնեղ խոսսանում են հարկային արսոնոթյուններ, դարգեցված արսոնագրային եւ աեխասանախային ընթացակարգեր: Այսինմն, եսխորհրդային սարածքի համար ավանդակակն «ոլդեղների արսահոսը» այժմ,

միանգամայն հնարավոր է, կփոխի ուղղոթյունը եւ Ենրհայի ծրագրավորողներն ու հավակնոս երհսարոդ ձեռնարկեսերերը կսկսեն մեկնել ոչ թե Արեւմոսք, այլ Ղազախստան՝ իրենց զադափարները իրականացնելու համար: Չանում արդարոթյան դեբս է ասել, որ Ղազախստանը հաջողոթյամբ աճեցնում է եւ իր սեփական առաջանցիկ սերունդը: Չասկանալով, որ նոր սեխնուլոգիաների լեզուն այսօր անգլերենն է, հանրադեոնոթյունում ծրագրում են դորոցում դարսադիր ուսուցում մսցնել այդ լեզվով: Եվ դա ոչ թե սանդարս ծրագիր է, որից մեծամասնոթյունը դուրս է բերում լոկ «London is the capital of Great Britain», այլ ուրիե առարկաների դասավանդում ավագ դասարանների ծրագրից Եելսոդիրի լեզվով: Եվ սա, թվում է, իսկական առաջխաղացում է, հաեվի առնելով, թե ինչ վիճակում է ոչ թե անգլերենի, այլ նոյնիսկ ռուսերենի դասավանդումը սարածաեցանի երկրների մեծ մասում: Մեկ այլ նորանունոթյուն, որն արդեն իրագործվում է երկրում, անվճար մասնագիտական-սեխնուլոգիական կրթոթյունն է: Այս սարվանից սկսած այն կարող է սսանալ յուրաքանչյուր ոք՝ թե գործազուրկ երհսասարոթյունը, թե՛ ավելի սարեց մարդիկ, ովեր չունեն մասնագիտական կրթոթյուն: Այդ իմասսով Ղազախստանը սեղեծում է որակական ադահովոթյուն ադագայի համար: Սեղեծելով նոր բարձր սեխնուլոգիական սնեսուոթյուն, երկիրը նախադես կարդեր է դարսասում դրա հաջող գործանունոթյան համար: Մրանք ըստ էոթյան ներդումներ են սեփական մարդկային կադիսալում եւ, ակնհայտ է, որ այդ ներդումները Եահավես են լինելու: Պեբս է ասել, որ ամբողջոթյամբ վերցրած սոցիալական միջավայրին, ոչ միայն կրթոթյանը, դազախստանյան իեխանոթյունները սնեսական արդիականացման գործընթացում հասուկ ուեարդոթյուն են հասկացնում: Չամակարգի վերակառուցման համար ռեսուրսներ մորբիլդացնելով՝ երկիրը չի խնայում սոցիալական վճարումները: Ղազախստանում թեակներն ու նոդասները Եարումնակելու են բարձրացնել, ինչդեպ հայսարարել է ժողովրդին իր ուղերձում նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեը: Պեբս է ասել, որ Ղազախստանն ընսրել է թերես ամենահաջող ժամանակը սնեսական վերափոխումների համար: Նավթի գները որոեակի վերելքի վրա են, համեմայն դեոյս ավելի բարձր են այն ցուցանիեներից, որոնք դրված են Ղազախստանի բյուջեում: Այսինմն, երկիրը դեռ Եարումնակում է հումքի արսահանումից ծանրակեոե դիվիդենսներ սսանալ եւ, ընդ որում,

արդեն դարսասվում է այն դահին, երբ այդ դարաեցանն ավարսվելու է: Չենց այդ դարսճառով էլ արդիականացման ծրագրում Եեեը դրված է ոչ այնման հանոյթի սեկսորի վրա, որքան նոր սեխնուլոգիաների, ինչդեպ նաեւ հեմփային ճյուղերի վերաձեւաչափման: Այսդեպ օրինակ, Ասանայում նախասեսում են Եեեարում անել գյուղասնեսուոթյան վրա եւ ծրագրում են Ղազախստանը դուրս բերել ազրարային արսարանի աեխարհում խոեորագույն արսարողների Եարը, ընդգծելով, որ այն էկոլոգիադես մաբուր է լինելու: Այդ նոդասակի իագործման համար Ղազախստանն ունի ամհրաժեե ամեն բան՝ հսկայական դոդաբեր սարածոթյուններ եւ դրանց մեծ մասում չափավոր կլիմա: Կարեւոր է, որ հանրադե-

Սա, կեսային առումով, լոկ որո րվագներ են Ղազախստանի արդիականացման ծրագրից: Մինչեւ 2025 թ. երկիրը ծրագրում է ոչ միայն ներդնել թվային սեխնուլոգիաներ գործունեոթյան համարյա բոլոր ոլորսներում եւ վերաձեւաչափել ազրարային սեկսորը, այլ նաեւ մեծացնել ադրանմների սարանցիկ սեղափոխոթյունը իր սարածով, ինչքան կարելի է Եաս մարդ ներգրավել բիզնեսի ոլորսում, առողջացնել բանկային համակարգը եւ, ըստ էոթյան, ներբեռնել ողջ ֆինանսական համակարգը: Այսդիսով, Ղազախստանը սեղեծում է սնեսական աճի նոր բացառիկ մոդել: Եվ այդ մոդելը, դեբս է եմթարել, արդյունավես կլինի ոչ միայն այն դարսճառով, որ երկիրը կսորկսոր այն հավաբում եւ բներում է

սոթյունը մսադիր է հումփային արսարոթյունից անցնել գյուղասնեսական մթերների վերաձեւակմանը: Այնդեպ որ Եաս հմարավոր է, որ մեմբ Եուսով սեսնեմբ «Made in Kazakhstan» լեյբլով ադրանմներ ոչ միայն ԵԱՏՄ երկրների խանոթների ցուցափեղեկերին, այլեւ մեր սահմաններից Եաս հեռու: Ծայրահեղ դեոդում, մոսակա հինգ սարիներին Ղազախստանը մսադիր է մեծացնել մթերային ադրանմների արսահանումը համարյա կիսով չափ, իսկ մինչեւ 2025 թ. ոչ հումփային արսահանումը մեծացնել երկու անգամ:

սեղադում աեխարհի այլ երկրների հաջողված օրինակների սարրերը, այլ նաեւ այն դարսճառով, որ երկրի սնեսական բարեփոխումները կսինքրոնացվեն փաղափական բարեփոխումների հեբ: Ղազախստանում նախադարսասում են աննախադեո սահմանադրական բարեփոխում: Այն կոչված է նախագահական Եաս լիագրոթյուններ վերաբաեխել խորհրդարանի եւ կառավարոթյան օգոին: Սա, փորձագեսների ընդհանուր կարծիով, կհանգեցնի երկրի ողջ փաղափական համակարգի ժողովրդավարացմանը:

Վաեինգոնի կենսոնում Չայոց ցեղասոդանոթյան թանգարան ունենալու զադափարը կողմերի միջեւ անհամասեղելի վեճերի հեեսեւանով իրականոթյուն չդառնալուց սարիներ անց, այժմ ամերիկահայերի Եր-

ջանում ծրագրեր են մեակվում հայկական հիմնական մի թանգարան կառուցելու Չարավային Կալիֆոռնիայում՝ հայաեաս Գլենդելում: Թանգարանի առափելոթյունը, ըստ «Արմինյն Միրո-Սփե-

Նոր հայկական մեծ թանգարան Հարավային Կալիֆոռնիայում

թեյթ» Եարաթաթերթի, էթնիկական սարբեր խմբավորումների եւ մեակոյթների միջեւ իրարհակացողոթյուն սերմանելուն եւ արժեերների փոխադարձ կադ հասսասելուն է միսված լինելու: «Ի սարբերոթյուն վաեինգոնյան թանգարանի, այս մեկը նվիրված է լինելու Կալիֆոռնիայում ադրող սարբեր ներգադթյալների, որոնք Մ. Նահանգներ են եկել եւ իրենց ներդումն ունեցել երկրի զարգացման գործում: Իհարկե, հայկական փորձառոթյունը կազնելու է ցուցադրոթյունների հիմնական բադարդիչը, որովհեես մեմբ ենմ նախաձեռնողները», նեել է «Hichoice Health Care» առողջադահական ֆիրմայի գլ-

խավոր գործադիր սնորեն եւ ծրագրի նախաձեռնող Պեռճ Կարադեսյանը: Ծրագրի մյուս խանդավառ մասնակիցներն են բիզնես-խորհրդասու Չավեն Գազազյանը եւ «Ալաջաջյան-Մարկուսի ճարսարադեսական ֆիրմայի» համահիմնադիր Արան Ալաջաջյանը, որի ֆիրման հանձն է առել եւ արդեն նախագծել է ադագա թանգարանի Եեմը: Ֆիրման ընսրվել է, որովհեես համաեխարհային ճարսարադեսական ընկերոթյունների հեբ աեխասելու մեծ փորձ ունի: Ադագա թանգարանի արսափն սեղը արսացուելու է ինչդեպ Չայաստանի ժայռային եւ լեռնային, այնդեպ էլ Գլենդելի հյուսիսում գսնվող Սան Գար-

րիել լեռների բնաեխարհները: Զադափադեսարանի հեբ բանակցոթյունները ընթացի մեջ են, եւ արդեն որո սարածք սրամադրվել է փաղափ կենսոնում: Ակնկալվում է, որ մինչեւ 2017-ի առաջին եռանսյակի ավարտը դայմանագիրը կկնվի փաղափային իեխանոթյունների եւ թանգարանի գործադիր վարչոթյան միջեւ: Չայկական սարը կազմակերոթյուններ աջակցում են թանգարանի կառուցման համար անհրաժեե գումարը հայթայթելու: Կալիֆոռնիայի նահանգը մեկ միլիոն դոլար է հասկացրել իր 2016-17 բյուջեից նախագծի իրականացման համար:

ԱՐԾՎԻ ԲԱՆՉԻՆՅԱԼ

Նորություն չէ, որ մեր որոշ հայրենակիցներ, նկատելի ունենալով հայերի սիմվոլիկությունը, սիրում են անլուրջ, կիսալուրջ կամ միանգամայն լրջորեն լեզունը ստեղծել այս կամ այն նշանակող անձնավորության իբրև թե հայկական ծագման մասին: Վաղուց ի վեր ազգային դարձող վայսի խաղալիքներից մեկը դարձած այս հայացումները սեղեկազարդված մերօրյա մասշտիպային մեջ նոր թափ են ստացել՝ մոտս գործելով նորանոր գրեթե, Համացանցի ամենասարբեր կայքերը, նաև հեռուստահաղորդումներ, նաև կինո...

Թաջ Մահալում քաղվածները

«Արմենիան սահմանափակ» ընկերությունը 2015-ին նկարահանեց «Թաջ Մահալ. հայուհին եւ Յնդկաստանի խորհրդանիշը» վավերագրական ֆիլմը: Այստեղ, ցավոք, կրկին օրջանառվում է այն

ռով նրանց հարցրել է. «Ա խոխտե, սյուր դարաբաղցի եմ»... Ցավելով ցավում եմ, որ 19-ամյա հասակում, դեռևս չունենալով բնադասական մոտեցում սկզբնաղբյուրների հանդեպ, Նեյմանի գրի այդ հասկածը հայերեն թարգմանությամբ հրատարակել եմ «Գարուն» ամսագրում, այնուհետև Սյուրասին ընդգրկել իմ կազմած նշանակող հայագիտների կենսագրական բառարանում՝ նդաստելով լեզունի առավել սարածմանը եւ հայսնվելով Արթուրյանի կազմած դասնությունը կեղծողների ցուցակում (ի դեպ, Աճառյանի, Լեոյի եւ այլ մեծերի կողմից): Սակայն հետագայում, ծանոթանալով դասնաբան Վարուժան Պողոսյանի՝ Սյուրասի «հայությունը» հիմնավորապես հերոզ հողվածներին, որքան էլ հակառակ են գրել (մասնավորապես՝ 2003-ին հրատարակված մեր «Նախորդները եւ հայերը» գրքում), միտնում եմ, ինչո՞ւ հայուհի ու ժը գործել է: Վկա՝ Վիկտորիայան «դարաբաղցի» Սյուրասի մասին ընդարձակ հողվածը, վկա՝ Սյուրասի նկարը Արցախի ղեկավար դասնաբան Գրիգորի Բեքի Ներսեսյանին դասնել է, որ երբ այցելել է Բեյլի, նրան դիմավորել են սեղացի հայերը՝ ձեռներին դասնելով «Բարի գա-

լուս, մեր սիրելի հայրենակից Գրիգոր Իփեկյան» մակագրությամբ մի հսկա ցուցանակ: Իսկ լիբանանահայ գրականագետ Գրիգոր Շահինյանն իր հուշագրում վկայել է, որ Բեյլի այցելել է, որ Բեյլիայում «Հայ երեւելի մը կը հանդիպեցինք (Փեփին - Ա. Բ.) Անվերսի մէջ, ամբողջ օր մը կը զբոսայտի իրմով եւ իրիկունը կ'ըսէ: -Գիտերն ալ Պրիմսէ կ'երթանք, մեր հայերուն տարեկան դարախաղանքն է: -Մեր հայերուն... -Ե հա՛, ծագումով հայ չէ՞ դու: -Չէ, սիրելիս, հայ բարեկամներ ունիմ, Ուիլյամ Սարոյեանը կը ճանչնամ, բայց հայ չեմ» (Տե՛ս Գրիգոր Շահինյան, «Վերախաղ (հասընթիւ հուշեր)», Պէյրոս, 2004, էջ 229):

Արմենիայից ոմանց ցավալի անփորձությունն է ունեցել ընդգրկելու իր կազմած վերոհիշյալ կենսագրական բառարանում: Այս հեղինակը հայ է ներկայացրել մասնավորապես հետեւյալ կինոգործիչներին՝ Անյես Վարդա (իբրեւ Աղավնի Վարդանյան, իրականում՝ Վարդաս, հույն), Ժերմին Կերտան (իբրեւ Զերջյան, իրականում՝ Շաղթլ), Ռոզին Դերեան (իրականում՝ Շլոստրեյկ), Վերա Զորեմ (իբրեւ Խորենյան, իրականում՝ Կորեյկի, ռուսական իրեւ), Ժան Սյուրա (վերոհիշյալ Ժառետն Սյուրասի թոռը), Լորան Թերզիեւ եւ Լյուսիլա Չերինա (իբրեւ Չեմերզյան, իրականում՝ Շընդրեյն, չեքերացի), Ջեյմի Ֆար (իբրեւ Ֆարհադյան, իրականում՝ Ֆարահ, լիբանանցի), Թամարա Շայն (իբրեւ Շահինյան, իրականում՝ Նիկոլիյան, ռուս), Թամարա Գեւա (իբրեւ Գեւորգյան, իրականում՝ Գեւորգիեւ, թաթարահայ), Ուլթեր Ջեֆ Փալան (իբրեւ Յովհաննէս Փալանույֆյան, իրականում՝ Պալանույկ, ուկրաինացի), Սիլվա Կոչինա (իբրեւ Զոսյան, իրականում՝ Կոսկինա, հույն): Սույն հե-

Ամեն ինչ դարձաւ... Լավ, ինչո՞ւ նման բաներով կերակրել դուրսհասկալի ընթերցողին, միթէ ֆիչ ենք ունեցել (եւ ունենք) նշանակող հայրենակիցներ, միթէ մեզ այսօր միայն Լուի դը Ֆոնտենայի ֆառոր հայկական արյունն է դակասում...

«Ռեյզանի մայրը՝ Նախուրը»

Հայացման ամենաթարմ որտեղումը գտա 2014-ին հրատարակված «Լոռի, իմ սեր, իմ թախիծ... (արձակի ժողովածու (Գրական Թումանյան)» հասրում ընդգրկված Արմեն Տեր-Քառայանի «Մեծ իղձ» գրքի մեջ: Նրա առաջաբանում հեղինակը գրել է. «Տոհմը, որի օջախներում անցավ իմ մանկությունը, լիակատար եր, անբեկան համոզված, որ Ռեյզանը՝ ԱՄՆ-ի դասնություն մեջ իր ուրույն հեթը թողած անհասը, Աթանի ծնունդ է, նրա մի մասնակը: Ու թէ մեկը կասկածեր կան փորձեր հերքել այս անհավասարի դասնությունը՝ Կարծիք կթափելի այդ մեկի գլխին» (էջ 289):

Հուսով եմ, որ իմ գլխին նույնպես Կարծիք չեն թափի, քանի որ հերքելով հերքելու եմ այս լեզունը... Գիտեմ, որ դասնագիտական ամենակ անհետ կորած հարազատ ունեցող ընտանիքները հաճախ ինքնախաբեությամբ օրրել են իրենց հողյետով, թէ իբր իրենց հարազատ ուղ է... Ծնունդ են առել այլ լեզուններ եւ, որ իբր մի օր Աթան է եկել մի աներկապայ ու ընտանիքին է նկրել մի ուրիշ ժամացույց՝ Ռոմալի Ռեյզան-Մեջլումյան ստորագրությամբ...

Բնական է, որ այդ ժամացույցի հետքն այսօր չկա...

Մեծ աշխարհից կտրված խորհրդային Հայաստանում, որտեղ սեղեկազարդված անմասշտիպություն էր, մի ընտանիք կարող էր իր կրթած հարազատ ուղության վերաբերյալ հեթաթեմերով արդել: Սակայն մեր օրերում տղափր խոսով օրջանառել ընտանեկան այդ լեզունը՝ փորձելով նույնիսկ այն հիմնավորել, արդեն չափազանցություն է: Ընդ որում, հեղինակի առաջին հիմնավորումը հետեւյալն է. «Համարագրության հետեւյալը, ժամանակակից գերգնված սեղեկազարդներում չկան, կամ խիստ կասկածելի, իրարմերժ եւ կցկտուր սեղեկություններ կան Ռեյզանի կենսագրության մասին» (էջ 294):

Արդյո՞ք այդպես է: Ռեյզանի վերաբերյալ ստեղծված ծավալուն գրականությունից ֆանիսն է կարդացել հեղինակը, որ իրեն իրավունք էր տալու հայաստանում, որ նրա կենսագրության մասին սեղեկությունները «խիստ կասկածելի, իրարմերժ եւ կցկտուր» են: Միթէ անհնար էր բացել թեկուզ Վիկտորիան, որտեղ առանձին հողյետներ կան անգամ Ռեյզանի ծնողների ու եղբոր մասին, սեղեկանալ նրա դարձ ու տարի անունները, տեսնել նրա տոհմաբան, մանկության լուսանկարները... եւ ոչ թէ հայ-հարայ հրատարակել հայ գեղջկուհու լուսանկար ու տարի անվարան գրել: «Ռեյզանի մայրը՝ Նախուրը»:

Ողորմի օրթալուդ-անգլուհի Նել Ուիլյամ Ռեյզանին (1883-1996)՝ Ռոմալի Ռեյզանի մորը...

Նորից ընդդեմ հայացումի մարմաջի Չարգախեցի Սյուրասը, սասիսու Ծշմարտախոսը, Ռեյզանի չմայր Նախուրը եւ մյուսները

սխալ սեղեկությունը, որ Յնդկաստանի թագուհի Մուսթաֆա Մահալը, որի դասվին կառուցված է Թաջ Մահալը, եղել է հայուհի...

դիմակը որդես ռուսալեզու «Ուրարսու» թերթի հավելված տղագրված «Սա մեմ ենք» խորագրով ծավալուն հողվածում էլ գրել է, որ իբր հայսնի բեմադրիչներ Վինսենթ Մինելին եւ Ալֆրեդ Յիչնոն ունեցել են հայուհի մայրեր. կրկին «առաստաղից վերցված» սլյալներ... Թերեւս այս հեղինակն այսօր նման բան չհամարձակվեր անել, քանի որ Համացանցի վստահելի աղբյուրներով (կրկնում եմ, վստահելի) միանգամայն հնարավոր կլիներ անմիջապես դարձել այդ գործիչների ազգությունը...

Ֆյունտեի բարոն՝ ըստ սկիզբնակ խոհարարուհու

Վերջին կինոհայացումը վերաբերում է մեր սիրելի կասկերգու Լուի դը Ֆյունտեին: Համացանցի տարբեր կայքերում այսօր էլ օրջանառվում է 2004 թվականին «Երրորդ ուժ» դարբերականում (հոկտեմբերի 1-7) հրատարակված ծավալուն հողվածի սեղեկություններն առ այն, որ հռչակավոր դերասան Լուի դը Ֆյունտեն իբր երգումից հայտնու էր թոռ է եղել: Այս սեղեկության աղբյուրը եղել է մի... իջեւանի խոհարարուհի, որն, իր հավաստիացմամբ, երեք տարի ամբողջ է Փարիզում, աղախնություն արել Ֆյունտեի սանը ու իր աչքով տեսել է ու իր ակնաջով լսել, որ հռչակավոր դերասանը օտ է սիրում հայկական տղամաս, սոլաս, սոլաս, գաթա, փախլավա եւ... գորավար Անդրանիկի մասին երգերը, որ նա իբր ամեն տարի ամբողջ 24-ին գնում էր Անդրանիկի շիրմին այցելու եւ նրա տղանը հաճախ էր օտափվում 1915 թ. եղեռնի թեման...

Երբ կառվեցին հողվածի հեղինակի հետ՝ խնդրելով նրան տղախոսարարուհու հեռախոսահամարը, նա մեզ հայցնեց, որ այդ կինոն այժմ սկերտով է տարադում ու չի կարողանա դասախանել իմ հարցերին...

կան թանգարանի ցուցադրության մեջ (թե՛ս թանգարանի տնօրեն Մելանյա Բալայանը մեզ հետ գրույցում ասաց, որ տեղակ է Սյուրասի հայ լինելու վարկածի մտացածին լինելու մասին եւ հողյս հայսնեց, որ թանգարանի նոր ցուցադրությունում այն այլեւս տեղ չի գտնի):

Մեռածի կինոաստղ ուրեմն հայ է

Հռչակավոր մահկանացուներից որո՞նց մեջ ավելի հաճելի կլինի հայրենակիցներ տեսնել, եթե ոչ կինոէկրանի թագավորների ու թագուհիների... Եվ ահա 1940-1950-ական թթ. սկիստահայ մամուլի մի ֆանի օրգաններ բռնկվեցին սնամարտ մի այստով: Գրչի մի հարվածով հայկական ծագում էին վերագրում գրեթե բոլոր այն նշանակող կինոդերասաններին, ովքեր թխախեր էին ու թխաչ: Այդպես Եվրոպայի եւ ԱՄՆ-ի հայկական թերթերից մի ֆանիսը սերունդներին մոլորության մեջ գցեցին՝ հայացնելով հունական ծագումով կինոդերմարիչ Էլիա Կազանին (իբր Կազանջյան), դերասաններ Շառլ Բոայեյն (իբր Բոյաջյան), Յերի Ջեյմսին, Վերոնիկա Լեյֆին, Ջին Իգլիզին (իբր Տարակյան) եւ այլոց: Այս դասախանելի գործում մեծ դեր է խաղացել բեյլի-

Ես մի խոխտե դարաբաղցի չեմ

Ահա արդեն մեկ դարից ավելի է, ինչ մեր ժողովուրդը վստահողում է, որ Նախորդների փեսա եւ Նախորդի թագավոր մարտալ ժառետն Սյուրասը եղել է հայ, այն էլ՝ դարաբաղցի: Ախր 1899-ին հրատարակված Մագդա Նեյմանի «Հայերը» գրքում (որը երկու անգամ վերահրատարակվեց 1990-ականներին) այնքան մանրամասն է գրվել արցախցի դասանի Հովակիմ Մուրադյանի կյանքի ողորկանը... Մրան ավելացել են արդեն ժողովրդի կողմից լեզունի ճոխացումներ, որ իբր Սյուրասը եղել է Կրկտան գողից, որ իբր հանդիպելով Նախորդին մոտ ծանայության անցած հայագի մամուլներ Ռուսաստանի եւ Ռեյզանի՝ Սյուրասը Արցախի բարբա-

Ադրբեջանի արտոնարտաբերող Էլյար Մամեդյարովը, ինչպես գրել էինք մեր նախորդ համարում կարճ լրատվությամբ, օրերս հանդես է եկել սենսացիոն հայտարարությամբ, ասելով, որ «Բաֆուն բանակցություններ է վարում միջազգային կազմակերպություններին հայկական օկուպացիայից ազատագրված տարածքների վերականգնման գործում ներգրավելու նպատակով»: Նրա խոսքերով՝ «ՄԱԿ-ի բանաձեւերում չկան խնդրանքներ, դրանցով դաշտանակում է ազատել օկուպացված տարածքները: Սակայն, մինչև մյուս հակամարտություններին վերաբերող ՄԱԿ-ի բանաձեւերը անմիջապես կատարվում են, սլյալ դեմոստրացիոն դա քննարկում: Այդ բանաձեւերն անժամկետ են: Մենք վկայակոչում ենք դրանք»: Նա ավելացրել է. «Զեմ կասկածում մենք մեկ առ մեկ կազմակերպություններին օկուպացված տարածքները»:

ԵԱԶԿ Մինսկի խմբի բանակցային ձեռնարկից դուրս գալու միտումը Ադրբեջանում վաղուց է նկատվում: 2016 թ. հոկտեմբերի 22-ին Վենետիկայի նախագահ Մարտինի հետ փաստաթղթի ստորագրումից հետո նախագահ Ալիևը լրագրողների համար հրապարակեց ԼՂ հակամարտության ադրբեջանյան մասին իր համար կարևոր համարվող միջազգային կազմակերպությունների ցանկը. Իսլամական համագործակցության կազմակերպություն, Եվրոխորհրդարան, Եվրոպայի խորհուրդ, ԵԱԶԿ, Զմիմանալու ԵԱԶԿ, ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովը և Անվանագրության խորհուրդը: Վերջինս ընդունել է չորս բանաձեւ, որոնք, նրա խոսքերով՝ «ցավով, մինչև օրս չեն կատարվում»: Ալիևը ՄԱԿ-ի ԱԽ-ն համարում է «բարձրագույն միջազգային կառույց»:

«Ռեզոլուցիոն» գործակալությունը նույն է, որ, իրոք, ԵԱԶԿ Մինսկի խումբը գործում է ՄԱԿ-ի ԱԽ մանդատի հիման վրա, եւ այդ ձեռնարկի, ինչպես նաեւ դրա իրավական միջազգային լիազորությունների մեջ բոլոր փոփոխությունները կարելի է հանգուցալուծել ՄԱԿ-ի ԱԽ մակարդակով: Նման դրամատիկությունում սրամաքանակ կլինեն, եթե Ադրբեջանը Արցախի վերաբերյալ նոր բանաձեւի ընդունման համար դիմեր ՄԱԿ-ի ԱԽ-ին եւ չդիմեր խուսափարումների: Բայց նա նման փայլ չի ձեռնարկում: Ինչպիսիք: Ռուսաստանի հայտնի վերլուծաբան **Սամիխալ Տարասովը** լրատվությունից մեկը համարում է այն, որ ԱԽ չորս բանաձեւերում Հայաստանը հիշատակվում է որպես միջնորդավորված կողմ, որը ի վիճակի է ազդել Արցախի հայկական ուժերի վրա: Ալիևն ինքը օգտագործում է երկու հակադրություն. հայ-ադրբեջանական հակամարտություն էւ ԼՂ հակամարտություն: Ուստի սրամաքանակ համարում ենք այս հետեւությունը. կամ Բաֆուն վերջնականապես խաճվել է եւ ԼՂ ուղղությամբ կորցրել է նոր փայլերի հեռանկարը, կամ էլ իրականացնում է եզրույթնալի փոփոխություն:

2007 թ. նոյեմբերի 29-ին իրեն բանակցությունների հիմն

ընդունվեցին այսպես կոչված «մադրիդյան սկզբունքները»: Սակայն դրանք դարձանակում են Բաֆուն անհաճ հակասություններ: Առաջին հերթին խոսքը Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության վերանայման, այսինքն Արցախի հանձնման մասին է: Մի քանի տարի բանակցելուց հետո Բաֆուն սկսեց անեն ինչի համար մեղադրել ԵԱԶԿ Մինսկի խմբի համաձայնագրողներին: Արտոնարտաբերող Մամեդյարովը հայտարարում էր, թե ինքը «մերժում է այն, որ տարբեր միջազգային կազմակերպությունների ԼՂ-ին վերաբերող որոշումները լիարժեք են համաձայնեցված միջնորդների հետ, քանի որ համաձայնագրողների գործը» իբր «միայն ՄԱԿ-ի ԱԽ ԼՂ-ին վերաբերող համադասարան բանաձեւերի կատարման արտոնարտաբերում է»: Խոսքն այն բանաձեւերի մասին էր, որոնք ընդունվել էին նախ-

ազգային դիտարկումների ներկայություն: Այդ փաստաթղթերի վրա Ալիևի չստորագրելը ըստ էության ոչինչ չփոխեց: Նա մասնակցում էր, բայց կարող էր եւ չմասնակցել: Այժմ Բաֆուն «բոլոր օկուպացված տարածքները մեկ առ մեկ ազատագրելու» սկզբունքը հռչակելով՝ փաստորեն փորձում է հակամարտությունը միակողմանի կարգով դուրս բերել ԵԱԶԿ Մինսկի խմբի իրավադատությունից, ինչը նշանակում է Ադրբեջանի հակամարտության վերածում «երկրորդ Ուկրաինայի»՝ դրանից բխող բոլոր հետեւանքներով: Ուստի բացառված չէ, որ ԵԱԶԿ Մինսկի խումբը եւ համաձայնագրողները ընկերակցությունը սկսեն Արցախում «Մինսկ-2» համաձայնագրերի փորձն օգտագործել, հաշի առնելով ՄԱԿ-ի ԱԽ անդամներ ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի եւ Ֆրանսիայի առաջարկությունները: Ըստ «Ռեզոլուցիոն» գոր-

կը մտադիր է Ադրբեջանին հանձնել «ադրբեջանական ԼՂ այցելած լինելու» ամբաստանությամբ: Այս կադակցությունները ՌԴ Մարդու իրավունքների լիազոր **Տասյանա Մուսկալովան** հայտարարել է, որ «անթույլատրելի է ՌԴ դաշնակից ղեկավարներին Բելառուսի տարածքից Ռուսաստանի փոխադրված հանձնումը Ադրբեջանին»: Բացի դրանից, ՌԴ ներգործնախարար **Վլադիմիր Կոլոկոլցեւը** ներգաղթի խնդիրների շուրջ գրուցել է Ադրբեջանի դեմոստրացիոն Փոլադ Բյուլլետյուլյու հետ, հիշեցնելով, որ «Ադրբեջանը կայուն կերպով 5-6-րդ տեղերն է զբաղեցնում ՌԴ տարածք մեկնած անձանց թվով», եւ որ «անհրաժեշտ է ընդլայնել երկու երկրների ուսկականական գերատեսչությունների շփումները», քանի որ «միջազգային փրկական ընկերակցությունը գաղթյալներին ավելի ու ավելի հա-

ժամանակ **Մամեդյարովը** հայտարարեց, որ ինքը «չի կարող լավատեսությամբ ընդունել մոսկովյան բանակցությունների արդյունքները»: «Ռեզոլուցիոն» տեղեկությունների համաձայն, Բաֆուն կուզեմար, որ Մուսկովան հրաժարվի Լավրովի արած այն հայտարարությունից, թե «ԼՂ հակամարտությունը Ադրբեջանի ներքին գործը չէ»: Սակայն Լավրովի հայտարարությունն ունի սկզբունքային բնույթ եւ ինչեւց այդ հակամարտության գոյության ընթացքում առաջին անգամ: Ըստ Մամեդյարովի, «Մուսկովան ջանում է կազմակերպել հանդիպում Ադրբեջանի, Ռուսաստանի եւ Հայաստանի արտոնարտաբերողների մակարդակով, եւ Բաֆուն համաձայնություն է սվել նման հանդիպմանը»: Մամեդյարովը նաեւ ասել է, որ «փետրվարի 17-19-ը Մյունխենում տեղի կունենա անվանա-

Բաֆուն եւ «փոքր դասերագաների» մարտավարությունը

Պիլանազիսական սյուրռեալիզմը եւ ՀՀ-ԱՀ երկխոսությունը

ֆան 1994 թ. մայիսի 12-ի հրադարարի համաձայնագրի ստորագրումը:

Հանրահայտ դիվանագետ **Վլադիմիր Կազիմիրովը** գրում է, որ հրադարարի համաձայնությունը ձեռք բերվեց «Ռուսաստանի աշակցությամբ» ոչ այնքան ՄԱԿ-ի ԱԽ բանաձեւերի, որքան ԱՊՀ ղեկավարների ղեկավարների խորհրդի 1994 թ. ապրիլի 15-ի հայտարարության հիման վրա»: Կազիմիրովը ընդգծում է, որ «Մուսկովայի ժողովումը այդ համաձայնագիրը ստորագրեցին հակամարտության ոչ թե երկու, ինչպես անցյալում, այլ բոլոր երեք կողմերը (ոչ միայն Բաֆուն եւ Ստեփանակերտը, այլեւ Երեւանը)»: Նա մանրամասնում է, որ ավելի վաղ ՄԱԿ-ի ԱԽ ընդունած բանաձեւերը լույս «հաշի էին առնում Ղարաբաղյան հակամարտության գոտու իրադրության կոնկրետ փոփոխությունները», բայց չէին կատարվում: Ի դեպ, այսօր ես չեմ կատարվում: Օրինակը 2016 թ. ապրիլյան դասերագան է: Կազիմիրովը հիշեցնում է, որ «անվերադարձ դուրսբերում» արտահայտությունն առկա է միայն հուլիսի 29-ի թիվ 853 բանաձեւում, իսկ թթ. 874 եւ 884 բանաձեւերում «անվերադարձ» բառը չկա: Պատճառը թերեւս այն է, որ «կողմերից մեկը կանոնավորապես չի կատարում գլխավոր դաշնակցության վերաբերյալ հարցազրույցները»: Պարզվում է՝ միջազգային ընկերակցությունը Բաֆվի տեսակետին չհամադասարանող դասերագանում ունի ԼՂ հակամարտության բնույթի մասին:

Բաֆվի «հաղթական» հռչակած ապրիլյան դասերագանից հետո նախագահ Ալիևի անձնական մասնակցությամբ ընդունվեցին Վիեննայի եւ Սանկտ-Պետերբուրգի համաձայնագրերը, որոնք նախատեսում են Շփման գծի վրա մասնակցության հաստատում եւ մի-

ծակալության, դա նաեւ նշանակում է Ստեփանակերտի անխուսափելի մասնակցություն բանակցային գործընթացին: Ուրիշ ելք չկա:

ԼՂ հակամարտության կարգավորման բանակցությունները ավելի ցաս ղեք են Բաֆվին, քանի որ սլյալ փուլում Երեւանի համար կարեւոր է տարածաշրջանի ստատուս-փոփոխության մասին: Սամիխալ Տարասովի կարծիքով անտեղի են Բաֆվի «բուլետիկյան» ակնկալիքները Թուրքիայից, ԱՄՆ-ից, Եվրոպայից, որոնք իբր կարող են ինչ-որ ձեւով չեզոքացնել Ռուսաստանի ազդեցությունը: Իր արտահայտված փոփոխությունը վերանայելու փոխարեն Բաֆուն դիմում է գանգաճ խարդալանների. մերք ԵԱՄՄ-ում է Բելառուսի նախագահի օգնությամբ, մերք ՀԱՊԿ-ում է, որտեղ իբր խանգարում է ՀՀ ներկայացուցչի նախագահ ընտրվելուն, մերք էլ խաղարկում է ռուսաստանցի բլոգեր Ալեքսանդր Լադոցինի «խաղափրակ», ում Մինս-

ձախ է օգտագործում անօրինական գործունեության կազմակերպման նպատակով», եւ «սլյալ գործընթացները լուրջ վստահություն են դարձնում եւ ստատուսն են ղեկավարներին հասարակական կարգին եւ ազգային անվանագրությանը»: Բաֆվին արված ակնարկը ավելի քան թափանցիկ է, քանի որ Ռուսաստանում փչչ չէ նաեւ հայերի թիվը:

Վերջերս Մուսկովա այցելեց Ադրբեջանի արտոնարտաբերող Մամեդյարովը: Այդ կադակցությամբ ՌԴ ԱԳՆ դաշնական ներկայացուցչի **Մարիա Զախարովան** հանդես եկավ անորոշ հայտարարությամբ: Նրա խոսքերով՝ Մամեդյարով-Լավրով հանդիպումը «կառուցողական» էր: Այնտեղ «մնարկվել են ԼՂ-ին առնչվող կոնկրետ առաջարկությունների եւ բանակցությունների ուղղություններ»: Ընդամենը նա շեշտեց, որ «դարաբարյան կարգավորմանը նվիրված նոր հանդիպումների ժամանակացույցը դեռ չի ձեւավորվել»: Միայն որոշ դադարից հետո՝ Զախարի արտոնարտաբերող, շեյխ Մուհամմադ բին Աբդուռահման Ալ-Թամնի հետ ձեռնարկի

գությանը նվիրված կոնֆերանս, որի ժամանակներում նախատեսվում է հանդիպում ԵԱԶԿ Մինսկի խմբի համաձայնագրողների հետ»:

Այս տեղեկությունը որոշ կարեւոր ձգտումներով հաստատել է Հայաստանի արտոնարտաբերող **Էդվարդ Նալբանդյանը**: «Միջնորդներն առաջարկեցին իրենց հետ հանդիպում անցկացնել Մյունխենի կոնֆերանսի «տրանսպարենց դուրս», ինչպես նաեւ կազմակերպել հանդիպում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի արտոնարտաբերողների հետ: Մենք ղայմանավորվում ենք մի քան, բայց վերջին ղեկավարներին նրանք ձեռնարկում են, թե ինչ-ինչ դասառնումով չեն կարող, նույնիսկ հայկական կողմին մեղադրում են հանդիպումից հրաժարվելու մեջ: Համբուրգից հետո նրանք անգամ հայտարարեցին, թե հանդիպում չի եղել, թեւս դրան ներկա էին զսնվել համաձայնագրողները»: Այսպես ուրվագծվում է երկու սցենար. 1) Մուսկովայի առաջարկությունը՝ անցկացնել Ռուսաստանի, Ադրբեջանի եւ Հայաստանի արտոնարտաբերողների եռակողմ հանդիպում, 2) Մյունխենում Ադրբեջանի եւ Հայաստանի արտոնարտաբերողների հնարավոր հանդիպում ԵԱԶԿ Մինսկի խմբի առաջարկությամբ:

Սա ուղղակի դիվանագիսական սյուրռեալիզմ է: Ի դեպ, ամերիկացի հանրահայտ աշխարհափոխաբան **Ջորջ Ֆրիդմանը** կարծում է, որ «ԼՂ հակամարտության կարգավորումը սկսվելու է Թուրքիա-Հայաստան հարաբերությունների կանոնավորումից», բայց բնավ ոչ Ադրբեջանից, «որի հանդեպ ուշադրությունը կփոխվի՝ կախված դեռեւս ձեռք չբերված որոշումներից»: Բայց ինչպիսիք որոշումներ են ակնկալում Վաշինգտոնում: Կրկին դասերագանում, ինչպես Ուկրաինայում... **Պ. Բ.**

«Մեզգին հանուն երեխաների»

«Ավրորա» մրցանակի շարունակական ազդեցությունը

Վավերազանքի մի նոր ֆիլմ՝ «Մեզգին հանուն երեխաների» վերնագրով, ստեղծված «Ավրորա» մարդասիրական ընկերության կողմից, դասնում է «Ավրորա» մրցանակի բարոյական-կրթական ազդեցության մասին:

աշխարհը փոխելու երազանքները նրանք կարող են իրականություն դարձնել»:

Եվ այդ հիմնադրամները իրավաբանական ֆինանսավորել մի քանի օրվա ընթացքում հարյուրավոր երեխաների և նրանց ծնողների, օգնություն է վերա-

կանգնողական աջակցություն ցուցաբերելու ուղի փախսական երեխաների Ռուսաստանում, Եթովպիայում, Բրազիլիայում և Կոնգոյի Դեմոկրատիկական հանրապետությունում: Ֆիլմը հենց այդ մարդասիրական ծրագրերի իրականացման մասին է: Ն.Ս.

«QARTEZ»՝ գեղեցիկ անհրաժեշտ վայրը ամառֆոնի կամ լուսնային էկրանին մեկ հոյունով

Ինչ է և անում զբոսաբերական անձամբ որևէ փառում: Նախ, ժողովրդական սահմանը համար, փնտրում է վստահելի, դարձնում է մանրամասն ուղեցույց՝ ֆալաֆիլ սեսաբան վայրերի, ծառայությունների ենթակառուցվածքի և դեղի անհրաժեշտ վայրը սանող երթուղիների մասին:

Երևանի մանրամասն ֆառեզը ներկայացնող «QARTEZ» բջջային հավելվածի միջոցով, այսուհետ մայրաքաղաքի հյուրերն ու բնակիչները կկարողանան առավել հեշտությամբ զննել անհրաժեշտ վայրը և խնայել ժամանակ:

«QARTEZ» բջջային հավելվածը թույլ է տալիս շեղաբարձել Երևանում, զննել սեփական կորդինատները (սեղադիրք), ինչպես նաև ժողովրդական սահմանը սարսափալի ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների՝ ղեկավար մարտի մրցույթների, բուժփորձարկների, ուսումնական հաստատությունների, խանութների, սննդի կետերի, հանրային գույքատերերի, ժամանակակից կենտրոնների, դեղատների, արհեստավորական կրթականների և անհրաժեշտ այլ վայրերի մասին, ամբողջական բարձրակարգ ընդամենը մեկ հոյունով:

«QARTEZ» հավելվածն օգտակար գործի է: Այն Երևանի հյուրերին հնարավորություն կա ծանոթանալ աշխարհի հնագույն ֆալաֆիլների մեկի դասական հուշարձաններին, զգալ ֆալաֆիլ զարկերակը և բացահայտել նրա բնակիչների կենսակերպը: Հավելվածի շնորհիվ՝ սեսաբան վայրերի դիտումն առավել հարմարավետ ու հաճելի կդառնա հյուրերի համար, ինչը կարևոր ֆալ է:

Երևանում աշխարհի լավագույն զբոսաբերական ուղղություններից մեկը դարձնելու գործում: Իսկ ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ի՝ Հայաստանում ամենաընդարձակ 3G և 4G ցանցերը կօգնեն լավագույն օգտագործել հավելվածի բազմաթիվ հնարավորությունները, - ասել է ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ի գլխավոր տնօրեն **Ռաֆ Զիրիկյանը**:

Հավելվածը կարող է գովազդային հարթակ ծառայել այն ընկերությունների համար, որոնք ցանկանում են հասնել առաջարկներ ներկայացնել կամ հավելվածում դարձնել գովազդային հոլովակ/բաներ ժողովրդի իրենց ընկերության անհասկանալի էջին: Անհասկանալի էջի միջոցով կարելի է կատարել գանգեր, ուղարկել էլեկտրոնային նամակներ, գրել մեկնաբանություններ, դիմել գովազդային ծառայություններ, ծանուցանալ սլայդ դիմումներ և այլն: Հավելվածը կարող է կատարել ժողովրդական բնույթ կրող այլ գործողություններ:

Հավելվածը հասանելի է Android և iOS օպերացիոն համակարգերով գործող սմարթֆոնների համար:

Հավելվածն անվճար է: Օգտագործման հետ կապված ծախսերը վերաբերում են բացառապես ծախսված ինտերնետի սպառմանը:

Նախատեսվում է մոտ ապագայում «QARTEZ» հավելվածում ընդգրկել Դիլիջանը, Ծաղկաձորը և այլ ֆալաֆիլներ: Հավելվածը ստեղծվել է ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ի և «ԼոկաՍո» ընկերության համագործակցությամբ (հեռ.՝ 060 27-01-05, էլ. փոստ՝ info@qartez.am):

ՎիվաՍել-ՄՍՍ. «Լիցք» ծառայության և լիցքավորման քարտերի միջոցով վերալիցքավորման դեպքում միջնորդավճար նախատեսված չէ

ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ը ժողովրդական է, որ կանխավճարային հաշվեկռի՝ «Լիցք» ծառայության և լիցքավորման ֆառեզի միջոցով վերալիցքավորումն իրականացվում է ընկերության ստանդարտ կենտրոններում, ներառյալ այնտեղ սեղանաված Սոփիանի սերմնավորման միջոցով, ինչպես նաև առցանց՝ ընկերության կայքէջի միջոցով (cabinet.mts.am): Կանխավճարային հեռախոսահամարների հաշվեկռի վերալիցքավորման վերը նշված բոլոր դեպքերում միջնորդավճար չի գանձվում:

Կանխավճարային հեռախոսահամարների հաշվեկռի վերալիցքավորումը բաժանորդների համար առավել հասանելի դարձնելու նպատակով՝ «Լիցք» ծառայության և վերալիցքավորման ֆառեզի միջոցով լիցքավորումը իրականացվում է նաև ընկերության ենթակայության սակ չգանձվող սնտավորող սուբյեկտների՝ Հայաստանում մեկ գործող ավելի քան 10 հազար մասնավոր վաճառականների միջոցով, որոնց կողմից վերը նշված ծառայությունների մատուցման դեպքում և՛ ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ը միջնորդավճարի գանձում չի նախատեսում:

Հայտարարություն

Փավառի սարածային ստորոգական կողմերափոխումը հրավիրում է աճուրդի

Այն սեղի կունենա 2017 թ. մարտի 11-ին, ժամը 12.00-ին, Փավառի ՍՍԿ-ի շենքում: Հասցեն՝ ֆ. Փավառ, Ջ. Անդրանիկի 69:

- Վաճառվում է**
1. Գանձակ համայնքի Հ. Աբրահամյանի 33 հասցեի N1 մթ. խանութը 250,400 ՀՀ դրամ մեկնարկային գնով:
 2. Գանձակ համայնքի Հ. Բաղդասարյանի 18 հասցեի խանութը 457,000 ՀՀ դրամ մեկնարկային գնով:
- Աճուրդը անցկացվում է դասական եղանակով:
- Աճուրդին մասնակցելու ցանկացողները մինչև մարտի 9-ը, ժամը 16.00-ը աճուրդային հանձնաժողովին դիմել են ներկայացնել:
1. Աճուրդին մասնակցելու հայտ, անձնագրի դասձեռն:
 2. Աճուրդին մասնակցելու վճարի անդորրագիրը:
 3. Վաճառվող շինության մեկնարկային գնի 5 %-ի չափով մուծման անդորրագիրը:
 4. Աճուրդի հաղթողը հանդիսանում է օբյեկտի դասձեռնի և դասձեռնի փոխանցման փուլի իրավահաջորդը:
 5. Շենքերի շինությունների արժեքն առավելագույնը չեն գույքի սարքավորումների արժեքները:
- Մանրամասն ժողովությունների համար զանգահարել 093-111-642 կամ 093-320-456 հեռախոսահամարներով՝ Աճուրդային հանձնաժողով:
- ՏՄԿ-ի Վարչության նախագահ՝ Վ. Պետրոսյան

Մեանա արեւելյան ափի խոցելի թեր... Վարդենիս

Այն ինչի մասին դասվում է, վերաբերում է գեներալ Մովսես Սիլիկյանի եղբոր որդիներին՝ Սաւաի և Վոլոդյայի գեներալի հանձնարարականին: Վարդենիսի 91-ամյա Սուրեն Սարգսյանը նախնիները Արեւմտյան Հայաստանի Դիախիցի են հանգրվանել (1830 թ.): Նրա դառնությունը ավանդաբար դարձնում են եղել, իսկ այդ նշանակում էր, որ իրապետում էին նաև զինագործությանը: Այդ էլ դասձեռն էր, որ Մ. Սիլիկյանը դասձեռն էր բերում իր հայրը և իր նոր Մարտունիում, Վարդենիսում մեծնություն է ունենում զինագործների ընտանիքի հետ:

Եւրոպայի ու յուրայիններին հյուրասիրության է հրավիրում իր շանը: Առիթը ինձն ինձն էլ է: Թուրքերը գրեթե քաղաքացու են նրա շանը, որտեղ հյուրասիրության են կանչվել Սաւան և սեղի մի ֆանի հայեր: «Թուրքը անօրեն, խոսքը օրեն» ասացվածը նշանակում է հյուրերի վրա հարձակվել, նշանակում է հարձակվել իր վրա: Սաւանդա աղան շան շենքին հորդորում է հայրենակիցներին չզգալ նման ֆալի, բայց ոչինչ չի օգնում: Եւրոպայի սպանվում է իր նորադաս զինագործները: Բայց Սաւանդան խնդրում է իզուր արյուն չթափել... Ներսիս քաղաքացուները մատուցելու դասձեռն են մարտի: Սաւան ճարտարներն են զանգի և ֆառեզի հետք թափված մոլլա Ռավիլին դասձեռն վերցնում: Մյուսները փախչում են գլխադասառ: Կռվում զոհվում է Վոլոդյան: Փրկվում են ընդամենը երկուսը:

Գեյի Ասլան դառնում է մեծադարձ խոլովակը կրելով դարձում էր իսկական թուրքերի նախափորձ: Եթե միջին թուրքերը Զյալբազարի հայտնի 92 գյուղի և լճի աջ ափի բնակեցված 36 գյուղերը գրեթե վերցնեն Մեանի ավազանը, ապա դասձեռն էր նրա թուրքերին, սարսափազդու իրապետություն թողնում էր նախահարձակ թուրքերը փախչում էին երեք ուղղություններով: Յիրուցան ու զլուխը կորցրած ճորդորում էին հայկական ընդամենը 6 գյուղերից:

Նրանցից մեկը մնում է հարազատ վայրերի ու Սուրեն Սարգսյանի բարեկամ՝ Հայկազ Խաչատրյան, նկարիչ ու անկախության հիմնադիր մարտիկ:

ԽՈՒՅԻՑ ԵՆՔԵՐԱՅԵՆ

«ԱԶԳ» ԸՄԲԱԹԱԹԵՐԹ

Հրատարակչության ԻԵ ՏՄԿ

Հիմնադիր և հրատարակիչ

«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ

Երևան 0010, Հանրապետության 47

e-mail: azg@azg.am, azg2@arminfo.com

www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր

ՅԱՎԵԴԻԿԱՆ ԱՎԵԴԻԿԻԱՆ

հեռ. 060 271117

Հավաքակառուցում (գովազդ) հեռ. 582960, 060 271112

Լրագրողների սենյակ հեռ. 060 271118

Համակարգչ. ծառայություն հեռ. 060 271115

Շտաբային լրատվական ծառայություն հեռ. 060 271114, 010 529353

Համակարգչային ծառայություն «Ազգ» թերթի

Թերթի միջոցով ամբողջական թե՛ մասնակի արտատրամները տպագրելու մասնակցի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսությամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրության գրառում համաձայնության խախտարգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի: Նիւթերը չեն գրախոսում ու չեն վերադարձնում:

Գ. Տառով յոդաբանները գովազդային են, որոնց բովանդակության համար խմբագրությունը դասախոսականություն չի կրում:

«AZG» Weekly

Editor-in-chief

H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117

47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010